

Број: 17-21-1368-2/19
Сарајево, 10. априла 2019. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије о измјени Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије који се односи на „ИПА Јадрански програм прекограничне сарадње“ у оквиру Инструмента претприступне помоћи. Споразум је потписан 13. децембра 2017. године у Бриселу, и 25. септембра 2018. године у Сарајеву, а потписао га је, у име Босне и Херцеговине, г. Един Дилберовић, директор Дирекције за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Зоран Ђерић

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-42-05-2-41322-2/18
Datum: 28.03.2019. godine

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO	09.04.2019	14	21	1308-1
-----------	------------	----	----	--------

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Predmet: Prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o izmjeni Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične suradnje“ u okviru Instrumenta pretprijetupne pomoći, d o s t a v l j a s e,

U prilogu akta dostavljamo prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o izmjeni Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične suradnje“ u okviru Instrumenta pretprijetupne pomoći, potpisan 13.prosinca 2017.godine u Briselu i 25.rujna 2018.godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Podsjećamo da je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 50.redovnoj sjednici, održanoj 01.kolovoza 2018.godine, prihvatilo navedeni sporazum i za njegovo potpisivanje ovlastilo direktora Direkcije za Europske integracije Vijeća ministara BiH.

Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine je na 169. sjednici održanoj 21.03.2019. godine, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma.

Molimo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine da donese Odluku o ratifikaciji Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o izmjeni Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične suradnje“ u okviru Instrumenta pretprijetupne pomoći.

S poštovanjem,

MINISTAR

Igor Crnadak

SPORAZUM O FINANCIRANJU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

O IZMJENI SPORAZUMA O FINANCIRANJU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

KOJI SE ODNOSI NA „IPA JADRANSKI PROGRAM PREKOGRANIČNE SURADNJE“

U OKVIRU INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI

(Podijeljeno upravljanje)

BOSNA I HERCEGOVINA

i

EUROPSKA KOMISIJA,

dalje u tekstu pod zajedničkim nazivom „strane“ ili pojedinačno kao „zemlja korisnica“, u slučaju Bosne i Hercegovine, ili „Komisija“, u slučaju Europske unije koju predstavlja Europska komisija.

Uzimajući u obzir članak 12 Sporazuma o financiranju,

Budući da:

- (1) je „IPA Jadranski program prekogranične suradnje“ usvojen odlukom Komisije C(2008) 1073 i posljednji put izmijenjen odlukom Komisije C(2014)9521. Na osnovu članka 4 odluke Komisije C(2008) 1073, odluka kojom se usvajao program treba se provesti putem višegodišnjih Sporazuma o financiranju koje trebaju sklopiti Komisija i vlasti Albanije s Bosnom i Hercegovinom i vlastima Hrvatske, Crne Gore i Srbije;
- (2) Sporazum o financiranju između Bosne i Hercegovine i Komisije koji se odnosi na IPA Jadranski program prekogranične suradnje u okviru Instrumenta pretprijetupne pomoći potpisan je 11. srpnja 2013. godine;
- (3) Odlukom C(2016) 5756¹, Komisija je odobrila smjernice za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta pretprijetupne pomoći (IPA), komponente II, III i IV (2007. – 2013.). Ove smjernice trebale bi postati integralni dio ovog sporazuma o financiranju u obliku Dodatka C;
- (4) Ovim sporazumom o financiranju ne uzima se u obzir posljednji amandman odluke Komisije C(2008) 1073 kojom se usvaja program, posebno maksimalni iznos pomoći koji je dodijelila IPA u okviru prekograničnog programa. U skladu s tim, ovaj bi amandman trebao biti uvršten u Sporazum o financiranju s Bosnom i Hercegovinom;
- (5) Stoga, Sporazum o financiranju između Bosne i Hercegovine i Komisije koji se odnosi na IPA Jadranski program prekogranične suradnje treba na odgovarajući način izmijeniti i dopuniti,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

¹Odluka Komisije C (2016) 5756 od 16. 09. 2016. godine kojom se odobravaju smjernice za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta pretprijetupne pomoći (IPA), komponente II, III i IV (2007. – 2013.).

Članak 1

Sporazum o financiranju između Bosne i Hercegovine i Komisije koji se odnosi na IPA Jadranski program prekogranične suradnje u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći od 11. srpnja, 2013. godine se mijenja kako slijedi:

(1) U članku 4, stavak (a) se mijenja sljedećim:

'(a) Doprinos Europske unije utvrđen je u iznosu od maksimalno 207 245 257 €, kako je navedeno u poglavlju 9 Programa. Međutim, isplata doprinosa Europske unije od strane Komisije vrši se u granicama raspoloživih sredstava;';

(2) U članku 7, stavka (3), točka (h) dodaje se kako slijedi:

'(h) Operativni troškovi, uključujući troškove najma koji su isključivo povezani s razdobljem sufinanciranja operacije, mogu se smatrati prihvatljivima.';

(3) U članku 15, stavku (2), adresa Zemlje korisnice se mijenja sljedećom:

'Državni koordinator za IPA-u, Direkcija za europske integracije,

Đoke Mazalića 5, 71000 Sarajevo,

Faks: +387 33 255 317';

(4) Članak 17 se mijenja kako slijedi:

„Dodatci A, B i C čine sastavni dio ovog sporazuma.';

(5) U Dodatku A, odjeljak 6 programa o financijskim odredbama se mijenja tekstom navedenim u Dodatku I ovog sporazuma o financiranju;

(6) Dodaje se novi Dodatak C kako je utvrđeno u Dodatku II ovog sporazuma o financiranju.

Članak 2

Sve ostale odredbe i uvjeti Sporazuma o financiranju ostaju isti.

Članak 3

Ovaj sporazum stupa na snagu danom potpisivanja strana. Ako se strane potpišu na različite datume, ovaj sporazum stupa na snagu na dan potpisivanja druge strane.

Potpisao, za i u ime Komisije:

Potpisao, za i u ime Bosne i Hercegovine:

u Briselu, dana 13. 12. 2017 . godine

u Sarajevu, dana

Marc Lemaître, generalni direktor
Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku

Edin Dilberović, direktor
Direkcije za europske integracije

/vlastoručni potpis/

.....

(potpis)

.....

(potpis)

Dodatak I

6. FINANCIJSKE ODREDBE

U sljedećem stavku je predstavljena financijska tablica Programa za razdoblje 2007. – 2009., u skladu s Provedbenom uredbom IPA-e.

6.1 Programski proračun i stopa pomoći

Tabela 23 . Godišnja obveza IPA-e za Program (u eurima):

Godine	Ukupna dodjela sredstava za IPA program prekogranične suradnje
2007.	19.764.156
2008.	33.767.061
2009.	13.667.191
2010.	24.379.027
2011.	38.401.079
2012.	39.169.100
2013.	38.097.643
Ukupno 2007. – - 2013.	207.245.257

Tabela 24 – Okvirna raspodjela po prioritetima (2007/13) Prioritet prema izvoru financiranja (u eurima):

Prioritet	Financiranje zajednice	Državno sufinanciranje	Ukupno financiranje	Stopa sufinanciranja	Doprinosi EIB-a	Drugo financiranje
	(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d) = (a)/(c)		
Prioritet 1 – ekonomska, društvena i institucionalna suradnja	51.131.033	9.023.124	60.154.157	85,00 %	-	-
Prioritet 2 – prirodni i kulturološki resursi i prevencija rizika	81.028.055	14.299.069	95.327.124	85,00 %	-	-
Prioritet 3 – pristupačnost i mreže	54.361.644	9.593.231	63.954.875	85,00 %	-	-
Prioritet 4 – tehnička pomoć	20.724.525	3.657.269	24.381.794	85,00 %	-	-
Ukupno (2007. – 2013.)	207.245.257	36.572.693	243.817.950	85,00 %	-	-

²² Odnosi se i na javno i na privatno sufinanciranje.

²³ Odnosi se i na javno i na privatno sufinanciranje korisnika.

6-2 Raspodjela sredstava

Tabela 25 – Raspodjela sredstava po prioritetima i godini, Fond zajednice i državni fond (u eurima):

Prioritet	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Ukupni fond
Prioritet 1 – ekonomska, društvena i institucionalna suradnja	6.975.585	11.917.788	5.606.730	1 871.048	13.553.322	2.985.836	17.243 848	60.154.157
Prioritet 2 – prirodni i kulturološki resursi i prevencija rizika	6.975.584	11.917.786	3.912.235	11.268.771	13.553.322	25.606.210	22.093.216	95.327.124
Prioritet 3 – pristupačnost i mreže	6.975.585	11.917.786	3.912.235	12.673.267	13 553 322	13.035.037	1.887.643	63.954.875
Prioritet 4 – tehnička pomoć	2.325.195	3.972.595	2.647.849	2.868.121	4.517.774	4.454.211	3.596.049	24.381.794
Ukupno	23.251.949	39.725.955	16.079.049	28.861.207	45.177.740	46.081.294	44.820.756	243.817.950

Dodatak II
'Dodatak C'

[Tekst Smjernica za zatvaranje]

DODATAK C

Smjernice za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA), komponente II, III i IV (2007. – 2013.)

Sadržaj

DODATAK	
1. OPĆA NAČELA ZA ZATVARANJE.....	2
2. PRIPREMA ZA ZATVARANJE	3
2.1. Izmjena Odluka Komisije za programe.....	3
2.2. Izmjena Odluka Komisije o velikim projektima	3
3. PRIHVATLJIVOST IZDATAKA.....	3
3.1. Konačni datum prihvatljivost izdataka i primjenjiva pravila	3
3.2. Projekti koji ostvaruju prihode	4
3.3. Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu III	5
3.4. Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu IV	8
3.5. Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu II	9
3.6. Posebna pravila prihvatljivosti za Uzajamni fond EU-a (komponente III i IV).....	11
4. PODNOŠENJE DOKUMENATA O ZATVARANJU	11
4.1. Dokumenti o zatvaranju	11
Na temelju ovih smjernica, za potrebe usklađenosti, s obzirom na komponente III i IV, sljedeći pojmovi se koriste:	11
Na temelju ovih smjernica, za potrebe usklađenosti, s obzirom na komponentu II, sljedeći pojmovi se koriste:	14
4.2. Rok za podnošenje dokumenata o zatvaranju.....	14
4.3. Zajednička pravila o zatvaranju.....	15
4.4. Promjena dokumenata nakon roka za podnošenje.....	16
4.5. Raspoloživost dokumentacije.....	16
5. SADRŽAJ DOKUMENATA O ZATVARANJU.....	17
5.1. Završno izvješće o izdancima (sastavni dio zahtjeva za konačnu isplatu)	17
5.2. Sektorsko završno izvješće (komponenta II: završno izvješće)	22
5.3. Izjava o zatvaranju	27
6. IZRAČUN GORNJE GRANICE ZA POMOĆ PRI ZATVARANJU	37
7. AUTOMATSKO POVLAČENJE SREDSTAVA.....	37
8. PRIVREMENO OBUSTAVLJENE OPERACIJE ZBOG SUDSKOG ILI UPRAVNOG POSTUPKA	37
9. PRIVREMENO OBUSTAVLJANJE PLAĆANJA	38
10. IZRAČUNAVANJE KONAČNOG DOPRINOSA	38
11. EURO.....	38

1. Popis većih projekata	43
--------------------------------	----

GLOSAR

Zbog jasnoće i čitljivosti u Smjernicama su korišteni sljedeći pojmovi:

<i>IPA uredba</i> godine o	Uredba Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. utvrđivanju instrumenata pretpristupne pomoći (IPA)
<i>IPA provedbena uredba</i> godine o	Uredba Komisije (EZ) br. 718/2007 od 12. lipnja 2007. provođenju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 o utvrđivanju instrumenata pretpristupne pomoći (IPA) ¹
<i>IPA okvirni sporazum</i>	Okvirni sporazum između vlade zemlje korisnice i tadašnje Komisije Europskih zajednica o pravilima suradnje u vezi s financijskom pomoći EZ-a u okviru instrumenta pretpristupne pomoći (IPA)
<i>Sporazum o financiranju</i>	Sporazum o financiranju između države korisnice i tadašnje Komisije Europskih zajednica u vezi s danim višegodišnjim operativnim programom za IPA pomoć u okviru ili prekogranične suradnje, regionalnog razvoja ili komponente razvoja ljudskih resursa u zemlji korisnika
<i>Komponenta</i>	u skladu s definicijom iz članka 3. IPA uredbe (II: Prekogranična suradnja, CBC; III: Regionalni razvoj; IV: Razvoj ljudskih resursa)
<i>Program</i>	Operativni program u skladu s definicijom iz točke 1, članka 6(2) i 155(2) (komponenta II: članak 94(1)) IPA provedbene uredbe
<i>Prioritet</i>	Prioritetna os u skladu s definicijom iz točke 2 članka 6(2) IPA provedbene uredbe
<i>Operacija</i>	u skladu s definicijom iz točke 3 članka 6(2) IPA provedbene uredbe
<i>Država korisnica</i>	Država/države podobne za komponente II, III i IV u skladu s definicijom iz članka 1. IPA uredbe i njenog Dodatka I. Tamo gdje se Smjernice odnose na državu korisnicu za bilo kakvu razmjenu informacija s Komisijom ili u vezi s njenim obvezama, ovaj pojam, za komponentu II se također odnosi na upravno tijelo
<i>Država sudionica</i>	Za komponentu II, država/e članica/e sudionica/e i država/e korisnica/e sudionica/e
<i>Uzajamni fond EU-a</i>	Uzajamni fond EU-a za odgovor na sirijsku krizu, Madad fond, koji je uspostavljen Odlukom Komisije C(2014) 9615 (ne primjenjuje se na komponentu II i druge države osim Turske)

¹ OJ L 170, 29. 06. 2007., str. 1.

1. OPĆA NAČELA ZA ZATVARANJE

Ove smjernice se primjenjuju na zatvaranje programa u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA) koji se provodi u skladu s IPA uredbom za razdoblje programa 2007. – 2013. U pripremi ovih smjernica uzelo se u obzir iskustvo sa zatvaranjem Programa strukturalnih fondova.

U skladu s člankom 100 Sporazuma o financiranju² programsko zatvaranje označava financijsko podmirivanje nepodmirenih proračunskih obveza Unije putem jedne od sljedećih aktivnosti:

- isplata konačnog iznosa koji Komisija duguje nadležnom tijelu za svaki program,
- povratom iznosa koje je Komisija pogrešno isplatila državi korisnici; i/ili
- opozivom konačnog iznosa budžetske obveze Komisije.

Također se odnosi i na rok do kojeg sva prava i obveze Komisije i države korisnice ostaju na snazi u pogledu pomoći operacijama. Zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije na uvođenje financijskih ispravki.

S obzirom na različitu strukturu relevantnih financijskih sporazuma, upućivanja³ na odredbe Sporazuma o financiranju u ovim smjernicama se ne odnose na komponentu II „Prekogranično“, osim ako ne postoji jasno naznačeno upućivanje na odredbe iz Sporazuma o financiranju koje se odnose na programe komponente II. Primjenjuju se samo upućivanja na IPA uredbu ili IPA provedbenu uredbu iz ovog teksta ili iz fusnota.

U pogledu na programe komponente II koji su predmet tranzicijskih aranžmana članaka 99 i 100 IPA provedbene uredbe (Grčka – Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija i Grčka – Albanija) ove smjernice se odnose samo na države članice. Zatvaranje dijela ovih programa u vezi s državama korisnicama koje sudjeluju obavlja Generalna direkcija za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Komisije.

Ove smjernice se ne primjenjuju na programe prekogranične suradnje pod okvirom komponente II „Slovenija – Hrvatska“ (CCI: 2007CB16IPO002) i „Mađarska – Hrvatska“ (CCI: 2007CB16IPO003), budući da se ovi programi smatraju usvojenim prema Uredbi (EZ) br. 1083/2006⁴ od pridruživanja Hrvatske. U skladu s tim, primjenjuju se Smjernice za zatvaranje strukturalnih fondova.

² I u skladu s člankom 47(1) IPA provedbene uredbe

³ Članci financijskoga sporazuma se odnose na numeraciju standardnog financijskog sporazuma (kontekst Turske), za točno pozivanje u svakom financijskom ugovoru pogledati korelacijsku tabelu u Prilogu V.

⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. godine kojom se određuju opće odredbe Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog društvenog fonda i Kohezijskog fonda, te kojom se ukida Uredba (EZ) br. 1260/1999, OJ L 210, 31.7.2006, str. 25; vidi članak 105a(1) i (6).

2. PRIPREMA ZA ZATVARANJE

2.1. Izmjena Odluka Komisije za programe

Zahtjev za izmjenu Odluke Komisije u vezi programa, uključujući izmjenu financijskog plana za prijenos sredstava između prioriteta istog programa se može podnijeti do 31. 12. 2017. godine (komponenta II: do 31. 12. 2016. godine).

Međutim, kako bi se na vrijeme pripremilo zatvaranje za komponente III i IV Komisija preporučuje podnošenje zahtjeva za izmjenu do 31. 12. 2016. godine⁵, i za komponentu II do 30. 09. 2016. godine⁶. Konačni datum prihvatljivosti izdataka ili rok za podnošenje dokumenata o zatvaranju se neće produžiti zbog vremena koje potrebno za obradu zahtjeva za izmjenu.

2.2. Izmjena Odluka Komisije o velikim projektima

Kako bi se osigurala njegova pravovremena i temeljita procjena, kao i dovoljno vremena za njegovo provođenje, zahtjev za izmjenu Odluke Komisije o velikom projektu se može podnijeti do 31. 12. 2016. godine⁷.

3. PRIHVATLJIVOST IZDATAKA

3.1. Konačni datum prihvatljivost izdataka i primjenjiva pravila

3.1.1. Posebna pravila za komponente III i IV

U skladu s člankom 34(1) Sporazuma o financiranju ⁸, konačni korisnici moraju ostvariti i platiti izdatke do 31. 12. 2017. godine. U kontekstu grantova prema IPA komponenti IV, konačni korisnik je tijelo koje provodi operaciju ili projekat u okviru operacije.

Ne dovodeći u pitanje članak 34 Sporazuma o financiranju, sve operacije se moraju završiti do trenutka podnošenja dokumenata o zatvaranju, kako je navedeno u članku 100(5) ovog sporazuma. Izdatci u vezi s operacijama koji su ostvareni i plaćeni nakon 31. 12. 2017. godine se ne smatraju prihvatljivim i isključivo se podmiruju iz državnih proračuna država korisnica. Izdatci operacija koje nisu provedene do 31. 12. 2018. godine nisu prihvatljivi i Komisija ih oduzima s izvješća izdataka.

Izdatci prihvatljivi kod zatvaranja moraju biti u skladu sa sljedećim principima koji su navedeni u članku 35(1) Sporazuma o financiranju:

- Izdatci ostvareni i plaćeni unutar razdoblja prihvatljivosti koje je relevantno za program, kao što je navedeno u članku 35 Sporazuma o financiranju, moraju biti popraćeni računima s potvrdom plaćanja ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne vrijednosti;

⁵ U skladu s člankom 156(2) IPA provedbene uredbe, Komisija usvaja Odluku o reviziji programa što je prije moguće nakon što strateški koordinator podnese formalan zahtjev u dogovoru s državnim IPA koordinatorom države korisnice.

⁶ U skladu s člankom 93(2) IPA provedbene uredbe, Komisija usvaja revidirani prekogranični program putem odluke, te se u skladu s tim zaključuje i novi financijski sporazum/i kako je navedeno u članku 92. Gdje je to relevantno primjenjuju se odredbe članka 9(3) IPA uredbe.

⁷ Ovaj stavak se ne odnosi na komponentu II.

⁸ Te u skladu s drugom točkom članka 34(1) IPA provedbene uredbe.

- Ako su operacije ili aktivnosti vezane za te izdatke u skladu s operacijama i aktivnostima prihvatljivim za financiranje u skladu s jednom ili više mjera koje su predviđene za provođenje prema relevantnom programu;
- Ako su operacije ili aktivnosti vezane za te izdatke odabrane u skladu s kriterijima odabira i predviđenim procedurama u okviru relevantnog programa i relevantnog Sporazuma o financiranju;
- Ako su ispraćena pravila i procedure vezani za prethodne kontrole Komisije;
- Ako je izdatak ostvaren u skladu s principima razumnog financijskog upravljanja, i posebno u skladu s principima ekonomije i učinkovitosti troškova.

Odredbe Poglavlja VI (članci 34 do 43) Sporazuma o financiranju se primjenjuju.

Pored navedenog, prihvatljivi izdatci kod zatvaranja moraju biti u skladu s politikama EU-a, u skladu s člankom 4(b) IPA Okvirnog sporazuma⁹.

3.1.2. Posebna pravila za komponentu II

U skladu s člankom 89(1) IPA provedbene uredbe, konačni datum za isplatu prihvatljivih izdataka je 31. 12. 2016. godine¹⁰.

S obzirom na detaljna pravila prihvatljivosti za različite kategorije potrošnje, primjenjuju se članci 34 do 38, 89, 94(1)(e) i 95(5) IPA provedbene uredbe.

3.2. Projekti koji ostvaruju prihode

3.2.1. Posebna pravila za komponentu III

U skladu s člankom 19 Sporazuma o financiranju¹¹, maksimalni prihvatljivi izdatak za projekte koji ostvaruju prihode je manjak sredstava izračunat za projekt (što znači da prihvatljivi izdatak ne smije prelaziti sadašnju vrijednost troška investicije umanjenu za sadašnju vrijednost neto prihoda iz investicije tijekom određenog referentnog razdoblja za investicije u infrastrukturu ili druge projekte gdje je moguće unaprijed objektivno procijeniti prihode).

Novi ili dodatni odbitci od neto prihoda ostvarenih projektima u skladu s člankom 150 IPA provedbene uredbe trebali bi biti izvršeni najkasnije do trenutka predaje dokumenata o zatvaranju, ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) Pri izračunu manjka sredstava nisu uzeti u obzir određeni novi izvori prihoda¹² i/ili novi izvori prihoda su se pojavili nakon izračuna manjka sredstava¹³;

⁹ I, također, u skladu s člankom 20(1) IPA uredbe.

¹⁰ Članak 89(1) IPA provedbene uredbe se odnosi na "31. prosinac treće godine nakon posljednje proračunske obveze", tj. 31. 12. 2013. godine

¹¹ I, također, u skladu s člankom 150. IPA provedbene uredbe.

¹² Nove vrste izvora prihoda su, npr., cesta bez cestarine na kojoj se cestarina naplaćuje naknadno ili iznajmljivanje prostora ili usluga, ili u slučaju promjena u tarifnoj politici koje u pitanje dovode povjerenje u izračun manjka sredstava

¹³ Prihod iz projekta iz već izračunatih izvora može biti veći ili manji od predviđenog: to ne zahtijeva ponovno izračunavanje manjka sredstava (osim ako nije namjerno podcijenjeno, što se smatra nepravilnošću).

- (b) Došlo je do promjene tarifne politike, što utječe na izračun manjka sredstava;
- (c) Neto prihodi ostvareni su za projekte za koje objektivno nije bilo moguće unaprijed procijeniti prihod ostvaren investicijom i stoga inicijalno nije izračunat manjak sredstava.

Prema gore navedenim okolnostima, operativno tijelo bi trebalo ponovo izračunati doprinose na koje ti projekti imaju pravo. Nacionalni službenik za ovjeravanje bi trebao odbiti mogući neto prihod od izdatka prijavljenog Komisiji do podnošenja završnog izvješća o izdatcima.

Međutim, u skladu s člankom 150(5) IPA provedbene uredbe, gore navedene odredbe se ne odnose na:

- (a) Operacije sufinancirane pod ovom komponentnom čiji je ukupni trošak jednak ili manji od 1 milijun eura;
- (b) Prihodi ostvareni kroz ekonomski vijek sufinanciranih investicija u slučaju investicija u firme;
- (c) Prihodi ostvareni unutar okvira financirajućih instrumenata kojima se olakšava pristup revolving financiranju kroz rizični kapital, zajmove i jamstvene fondove.

3.2.2. *Posebna pravila za komponente II i IV*

U skladu s člankom 18 Sporazuma o financiranju¹⁴, prihod ostvaren iz operacije tijekom razdoblja njenog sufinanciranja se oduzima od iznosa prihvatljivih izdataka u okviru te operacije. Kod tog oduzimanja, vodi se računa o tekućim troškovima operacije i potrebi da se osigura njena održivost. Dokaz o oduzimanju iznosa se čuva i mora se prijaviti Komisiji.

Razdoblje sufinanciranja se broji od datuma prve isplate za operaciju u pitanju do tri godine nakon konačne isplate IPA doprinosa toj operaciji ili do zatvaranja programa, koje god nastupi ranije.

Pod ostvareni prihod spada prodaja, iznajmljivanje, usluge, upisnine, intelektualno vlasništvo ili drugi ekvivalentni računi.

Gdje je to primjenjivo, doprinosi sufinanciranju operacija iz privatnog sektora, kako je prikazano u financijskim tabelama programa, ili kako se uzima u obzir za izračun ukupnih troškova operacije, se ne uzimaju obzir kao prihodi ostvareni iz operacije i stoga se isključuju iz primjene ovog člana.

3.3. *Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu III*

3.3.1. *Posebna pravila prihvatljivosti primjenjiva na velike projekte i druge infrastrukturne operacije*

U skladu s člankom 53 Sporazuma o financiranju¹⁵, velikim projektom se smatra operacija koja se sastoji od niza radova, aktivnosti i usluga koje, same po sebi, trebaju ostvariti nepodjeljiv zadatak precizne ekonomske ili tehničke prirode koji ima jasno određene ciljeve i čiji ukupni trošak prelazi 10 milijuna eura.

¹⁴ I, također, u skladu s člankom 35. IPA provedbene uredbe. Za komponentu II: u skladu s člankom 6. Sporazuma o financiranju.

¹⁵ I u skladu s članom 157. IPA provedbene uredbe.

Odobreni veliki projekt i ostale infrastrukturne operacije se smatraju prihvatljivim i funkcionalnim pod uvjetom da su ispunjena sljedeća dva uvjeta:

- Veliki projekt/ostale operacije su završeni: planirane aktivnosti su zaista izvedene¹⁶ kako je planirano Odlukom Komisije, u pogledu velikih projekata, a po pitanju ostalih operacija prema Identifikacijskoj listi operacija;
- Veliki projekt/druga operacija je u upotrebi¹⁷.

U vrijeme podnošenja dokumenata o zatvaranju (najkasnije do 31. 12. 2018. godine), države korisnice se moraju pobrinuti da su svi veliki projekti/druge operacije, koji su dio zatvaranja programa, u punoj funkcionalnosti, to jeste, da su završeni i u upotrebi te se smatraju prihvatljivim.

Nacionalna tijela trebala bi osigurati dovršetak sufinanciranog velikog projekta/druge operacije kako je gore navedeno do datuma podnošenja dokumenata o zatvaranju kako bi se omogućilo postizanje prioritetnog cilja ili ciljeva povezanih s njim te ispunjenje njegove svrhe i funkcije. Informacijama koje su države članice dostavile u završnom izvješću sektora trebalo bi se omogućiti Komisiji da donese zaključke u tom pogledu.

Država korisnica može odlučiti, zasebno ili od slučaja do slučaja, pod uvjetom da postoji adekvatno opravdanje, da uvrsti izdatke koji su plaćeni za projekte koji ne funkcioniraju u završnom izvješću o izdatcima¹⁸. Pri tome, trebaju se u obzir uzeti razlozi zbog kojih projekt nije funkcionalan i treba se potvrditi da financijski učinak projekta opravdava poseban tretman i to putem provjere ispunjenja sljedeća dva uvjeta:

- Ukupni trošak svakog projekta je najmanje 5 milijuna eura; i
- Doprinos iz Fonda ukupnim izdatcima navedenih projekata koji ne funkcioniraju ne može biti veći od 10 % od ukupno dodijeljenih sredstava za program.

S druge strane, u slučajevima u kojima jedan od dva gore navedena uvjeta nije ispunjen, država korisnica može, u opravdanom slučaju, odlučiti da uvrsti izdatak za točno jednu operaciju po prioritetnoj osi u vezi sa svakim IPA programom.

Uključivanjem izdataka za projekte koji ne funkcioniraju u završno izvješće država korisnica se obvezuje da će sve takve projekte koji ne funkcioniraju završiti najkasnije u roku od jedne godine od roka za podnošenje završnog izvješća o izdatcima i izjave o zatvaranju, to jest, do 31. 12. 2019. godine. Država korisnica se također obvezuje da će nadoknaditi dodijeljeno IPA sufinanciranje u slučaju da se takvi projekti ne završe do navedenog roka.

Države korisnice moraju uz završno izvješće dostaviti popis projekata koji ne funkcioniraju, a zadržani su u programu (vidi odjeljak 5.2.3. Smjernica). Nakon toga, država korisnica treba pažljivo pratiti projekte koji ne funkcioniraju te svakih šest mjeseci obavijestiti Komisiju o projektima koji su već završeni i mjerama koje su poduzete, uključujući ključne etape, kako bi se završili preostali projekti.

U roku od jedne godine od roka za podnošenje završnog izvješća o izdatcima i izjave o zatvaranju za dotični program, država korisnica trebala bi osigurati potrebne podatke o

¹⁶ Za dovršavanje operacije nije potrebna dodatna aktivnost, radovi su završeni ili barem privremeno prihvaćeni (npr. „preuzeti“ u skladu s FIDIC terminologijom) u skladu s uvjetima predviđenim u državnom zakonodavstvu.

¹⁷ To znači da je projekt barem u probnom radu, bez obzira na učinak.

¹⁸ Ovo nije moguće za Instrumente financijskog inženjeringa na koji se odnosi odjeljak 3.3.2.

završetku i operativnom aspektu tih projekata koji su zadržani u programu. U slučaju da takvi projekti ne funkcioniraju do tog roka, Komisija će zatražiti povrat sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država korisnica ne slaže s povratom, Komisija će izvršiti financijski ispravak u skladu s člankom 73 Sporazuma o financiranju¹⁹.

Ako dani projekt ne funkcionira pri zatvaranju, te nije naveden u Prilogu I kao projekt koji ne funkcionira, Komisija vrši povrat sredstava dodijeljenih na cijeli projekt. Ako se država korisnica ne slaže s povratom, Komisija izvršava financijski ispravak prema članku 73 Sporazuma o financiranju²⁰.

3.3.2. Posebna pravila prihvatljivosti primjenjiva na instrumente financijskog inženjeringa

U svrhu pododjeljka 3.2.2, pojam „krajnji primatelj“ se odnosi na mala i srednja poduzeća, uključujući i mikropoduzeća (MSP)²¹ koja primaju povratne investicije (uglavnom putem učešća u kapitalu, zajmova, jamstava i drugih oblika povratnih investicija koje se provode kroz slične transakcije, s izuzetkom grantova) iz operacije koja koristi bilo koji od instrumenata financijskog inženjeringa u smislu članka 57 Sporazuma o financiranju i članka 159. IPA provedbene uredbe. Ovaj pojam se ne smije zamijeniti s pojmovima „korisnik“ ili „korisnici“ na način na koji se koristi u IPA uredbi i u Sporazumu o financiranju.

U skladu s člankom 57 Sporazuma o financiranju²², dio operativnih programskih doprinosa se može usmjeriti na podršku instrumentima financijskog inženjeringa samo za MSP, na primjer, sredstva rizičnog kapitala, jamstvena sredstva i sredstva iz zajmova.

Prema članku 60 Sporazuma o financiranju prihvatljivi izdatci pri zatvaranju predstavljaju dio programskih doprinosa fondu koji su se učinkovito koristili za:

- (a) sva plaćanja za investicije u MSP iz svakog od fondova navedenih u člancima 57 i 58 Sporazuma o financiranju;
- (b) sva jamstva uključujući i iznose koji su izdvojeni u svrhu garancija kroz jamstvene fondove; i
- (c) prihvatljive troškove upravljanja.

Dio doprinosa programa fondu koji nije iskorišten u gore navedene svrhe se vraća programu. Odgovarajuće izvješće o izdalcima se ispravlja u skladu s tim.

Kamate ostvarene na osnovu plaćanja koja su izvršena iz programa u fondove, kako je definirano člankom 57 Sporazuma o financiranju, pripisuju se doprinosu iz programa i uzimaju se u obzir pri zatvaranju programa.

Kamate ostvarene na osnovu plaćanja koja su izvršena iz programa u fondove i koje spadaju u IPA doprinos se koriste na kraju razdoblja prihvatljivosti za prihvatljive investicije u krajnje primatelje. Iznos kamate koji se ne iskoristi u skladu s ovom odredbom se mora oduzeti kod zatvaranja od prihvatljivih izdataka.

¹⁹ I, također, u skladu s člankom 49. i 51. IPA provedbene uredbe.

²⁰ I, također, u skladu s člankom 49. i 51. IPA provedbene uredbe. Za projekte koji ne funkcioniraju pogledati definiciju u odjeljku 3.3.1.

²¹ Kako je definirano u Preporuci Komisije 2003/361/EC od 06. 05. 2003. godine u vezi definicije mikro, malih i srednjih poduzeća (zavedeno pod brojem dokumenta C(2003) 1422), OJ L 124, 20. 05. 2003., str. 36.

²² I, također, u skladu s člankom 159. IPA provedbene uredbe.

Sredstva koja se vrate u operaciju iz investicija koje poduzmu fondovi, kako je definirano u članku 57 Sporazuma o financiranju, ili koja preostanu nakon što se ispune sve garancije vezane za IPA doprinose operaciji, se pripisuju državnom javnom doprinosu operacije i koriste se isključivo u korist MSP-a. U završnom izvješću, Operativno tijelo daje informacije o ponovnom korištenju sredstava koja se vrate operaciji i koja su vezana za IPA doprinos jasno navodeći nadležno tijelo koje je odgovorno za upravljanje tim resursima, formu ponovnog korištenja, svrhu, koje je geografsko područje u pitanju i predviđeno trajanje.

Da bi se izdatci smatrali prihvatljivim pri zatvaranju, operativno tijelo mora imati garanciju da je doprinos isplaćen krajnjem primatelju iskorišten za namjensku svrhu.

3.3.2.1. Prihvatljivost izdataka u slučaju jamstava

U slučaju jamstava, iznos prihvatljivih izdataka pri zatvaranju je vrijednost svih osiguranih jamstava, uključujući i iznose koji su izdvojeni u svrhu garancija.

U svrhu ovog dokumenta, „osigurana jamstva“ označavaju ona jamstva koja pokrivaju višestruke iznose isplaćenih zajmova koji su već došli do isteka roka otplate temeljnih zajmova i za koje nisu dane garancije ili u pogledu kojih su, ako je to slučaj, garancije već ispunjene.

„Izdvojene garancije“ označavaju garancije koje pokrivaju višestruke iznose isplaćenih zajmova do kraja prihvatljivosti izdataka u pogledu kojih će se garancije morati ili trebati ispuniti nakon zatvaranja jer istek roka otplate temeljnih zajmova dolazi nakon zatvaranja.²³

3.3.2.2. Prihvatljivost troškova uprave

U svrhu pododjeljka 3.2.2.2, pojam „troškovi uprave“²⁴ se koristi za označavanje bilo kakvih i svih naknada, troškova, izdataka i ostalih prihoda koji se isplaćuju upraviteljima instrumenata financijskog inženjeringa iz operativnog programa, u vidu naknade ili kompenzacije za upravljanje fondovima koji su osigurani iz operativnih programa za efikasno ulaganje u krajnje primatelje i koji se mogu naznačiti kao prihvatljivi izdatci za naknadu iz IPA fondova u skladu s člankom 59(7) Sporazuma o financiranju. Troškovi se odnose na stavke koje se nadoknađuju uz pokaz dokaza o izdalcima, naknade se odnose na dogovorenu cijenu ili kompenzaciju za pružene usluge. U svrhu izračuna prihvatljivih troškova uprave, u obzir se uzimaju i troškovi izgradnje kapaciteta, savjetodavnih usluga, evaluacije, aktivnosti na podizanju publiciteta i umrežavanju koji su neophodni za učinkovito provođenje financijskih instrumenata.

Prema članku 59(7) Sporazuma o financiranju, troškovi uprave financijskih instrumenata koji se ostvare do 31. 12. 2017. godine se smatraju prihvatljivima, ali ne smiju prelaziti niti jednu od dolje navedenih gornjih granica, koja god je niža:

- 3 % plaćenog kapitala godišnjeg prosjeka tijekom trajanja operacije, ili
- 10 % ukupnih IPA doprinosa operaciji, uključujući i investicijski kapital i troškove uprave.

3.4. Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu IV

²³ Oba pojma se koriste u skladu s definicijom iz Revidirane napomene o smjernicama o Instrumentima financijskog inženjeringa od 08. februara 2012. godine prema članku 44. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006.

²⁴ Pojam kako se koristi u članku 59(7) i (11) i članku 60(1) Sporazuma o financiranju.

3.4.1. Kupovina namještaja, opreme, adaptacija i modernizacija postojeće infrastrukture

U članku 35(3) Sporazuma o financiranju²⁵ se navodi da je kupovina namještaja, opreme, adaptacija i modernizacija postojeće infrastrukture prihvatljiva pod sljedećim uvjetima:

- (i) iznos u pitanju za vezane operacije je predmet granice od 15 % financiranja za svaku prioritetnu os operativnog programa
- (ii) investicije su neophodne za zadovoljavajuću implementaciju operativnog programa i doprinose povećanju utjecaja pomoći;
- (iii) procjena, koju provodi operativno tijelo, je pokazala da je kupovina bolja opcija od ostalih rješenja po pitanju najbolje vrijednosti za novac.

Kod zatvaranja operativnih programa Razvoja ljudskih resursa, Nacionalni službenik za ovjeravanje podnosi izvješće o povezanoj potrošnji koja potpada pod gornju granicu od 15 % na nivou svake prioritetne osi, na temelju financijsko plana koji je na snazi na 31. 12. 2015. godine.

3.4.2. Posebna pravila prihvatljivosti primjenjiva na instrumente financijskog inženjeringa

Programi Razvoja ljudskih resursa mogu financirati izdatke u vezi s operacijom koji se sastoje od doprinosa za podršku instrumentima financijskog inženjeringa. Vezane operacije se provode u skladu s člankom 159 IPA provedbene uredbe²⁶.

3.5. Posebna pravila prihvatljivosti za komponentu II

U pogledu posebnih pravila prihvatljivosti, članci 34(3) i 89 IPA provedbene uredbe²⁷ se primjenjuju.

Državna pomoć koja se daje poduzećima je u skladu sa zakonima EU-a o državnoj pomoći i s odredbama o državnoj pomoći iz svih bilateralnih sporazuma između država sudionica i Europske unije. Posebno u pogledu državne pomoći poduzećima prema članku 107(1) UFEU²⁸ (prijašnji članak 87 Ugovora) u državama članicama sudionicama, u skladu s člankom 90(6) IPA provedbene uredbe, javna pomoć koja se osigura prema prekograničnim programima mora biti u skladu s gornjom granicom državne pomoći. Uz plaćanja koja izvrše korisnici u državama članicama sudionicama, odgovarajući javni doprinos korisnicima bi trebalo uplatiti tijelo koje odobrava pomoć prije podnošenja dokumenata o zatvaranju.

Avansi koje je korisnicima u državama članicama sudionicama uplatilo tijelo koje odobrava pomoć trebali bi biti obuhvaćeni izdatcima korisnika za provedbu projekta i potkrijepljeni računima s potvrdom plaćanja ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne vrijednosti najkasnije do 31. prosinca 2016. godine.

U vrijeme podnošenja dokumenata o zatvaranju, države sudionice moraju osigurati da svi projekti iz programa funkcioniraju, da su završeni ili u upotrebi, te se stoga smatraju prihvatljivima.

Države sudionice mogu odlučiti, pojedinačno ili na temelju zasebnih slučajeva, pod uvjetom da postoji adekvatno opravdanje, da uključe u završno izvješće o izdatcima i izdatke za projekte koji ne funkcioniraju. Pri tome, trebaju se u obzir uzeti razlozi zbog

²⁵ I, također, u skladu s člankom 152(1)(c) IPA provedbene uredbe.

²⁶ I, također, u skladu s člankom 20(3) Sporazuma o financiranju, gdje je to primjenjivo.

²⁷ I, također, članak 7. Sporazuma o financiranju.

²⁸ Ugovor o funkcioniranju Europske unije, OJ C 326 od 26. 10. 2012., str. 47.

kojih projekt ne funkcionira i treba se potvrditi da financijski učinak projekta opravdava poseban tretman i to putem provjere ispunjenja sljedeća dva uvjeta:

- Ukupni trošak svakog projekta je najmanje 1.5 milijuna eura; i
- IPA doprinos navedenim projektima koji ne funkcioniraju ne može biti veći od 10 % od ukupno dodijeljenih sredstava za program.

Uključivanjem izdataka za projekte koji ne funkcioniraju u završno izvješće država sudionica se obvezuje da će sve takve projekte koji ne funkcioniraju završiti najkasnije u roku od dvije godine od roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju i da će nadoknaditi dodijeljeno IPA sufinanciranje u slučaju da se takvi projekti ne završe do roka od dvije godine.

Države sudionice moraju uz završno izvješće dostaviti popis projekata koji ne funkcioniraju, a zadržani su u programu (vidi odjeljak 5.2.3. Smjernica). Nakon toga, država sudionica treba pažljivo pratiti projekte koji ne funkcioniraju te svakih šest mjeseci obavijestiti Komisiju o projektima koji su već završeni i mjerama koje su poduzete, uključujući ključne etape, kako bi se završili preostali projekti.

U roku od dvije godine od roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju za dotični program, država sudionica trebala bi osigurati potrebne podatke o završetku i operativnom aspektu tih projekata koji su zadržani u programu. U slučaju da takvi projekti ne funkcioniraju do tog roka, Komisija će zatražiti povrat sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država sudionica ne slaže s povratom, Komisija će izvršiti financijski ispravak u skladu s člankom 49. i 51 IPA provedbene uredbe.

U pogledu programa komponente II koji su predmet tranzicijskih aranžmana članaka 99 i 100 IPA provedbene uredbe, završetak dijela zajedničke operacije u Grčkoj se ocjenjuje prema odredbama o odabiru zajedničkih operacija koje su uspostavljene člankom 95 IPA provedbene uredbe. Međutim, u skladu s primjenjivim zakonskim okvirom, dio zajedničke operacije smješten u Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji ili Albaniji se mogu završiti samo do 31. 12. 2019. godine.

Da bi se što više operacija koje se provode u Grčkoj smatralo završenim i nezavisnim od zatvaranja dijela zajedničke operacije koja se provodi u državi korisnici, sljedeće se primjenjuje:

- (a) Operacije čija se implementacija prema članku 95(4) IPA provedbene uredbe planirala samo u Grčkoj u skladu s primjenom koja je predmet odluke zajedničkog nadzornog odbora (ZNO), smatra se da imaju jasnu prekograničnu korist;
- (b) U slučaju kada se implementacija operacija planirala i u Grčkoj i u državi korisnici, dio operacija koji se provodi u Grčkoj se smatra dovoljnom prekograničnom koristi u slučaju da je država korisnica zaista surađivala na jedan od sljedećih načina: zajednički razvoj, zajedničko provođenje, zajedničko osoblje ili zajedničko financiranje, čak i u slučajevima u kojima je država korisnica vršila implementaciju u skladu s primjenom koja je predmet odluke ZNO-a:
 - (i) ili samo djelomično bilo koja od ove četiri dimenzije,
 - (ii) ili u potpunosti jedna od ove četiri dimenzije i nijedna od preostale tri dimenzije;

- (c) U slučaju kada se implementacija planirala i u Grčkoj i u državi korisnici, ali prilikom zatvaranja prema ovim smjernicama, država korisnica nije još uvijek ispunila uvjete koji su navedeni pod točkama (i) ili (ii) prethodnog stavka, navedene operacije se izuzimaju iz zatvaranja do ispunjenja navedenih uvjeta.

U pogledu operacija pod točkom c) prethodnog stavka, Grčka može podnijeti dodatne informacije o ispunjenju uvjeta navedenih pod točkama (i) ili (ii) točke b) čim one postanu dostupne upravnom tijelu države korisnice, ali najkasnije do 30. 06. 2020. godine.

Ako dani projekt ne funkcionira pri zatvaranju, te nije naveden u Prilogu I kao projekt koji ne funkcionira, Komisija vrši povrat sredstava dodijeljenih na cijeli projekt. Ako se država sudionica ne slaže s povratom, Komisija izvršava financijski ispravak prema članku 138 IPA provedbene uredbe²⁹.

3.6. Posebna pravila prihvatljivosti za Uzajamni fond EU-a (komponente III i IV)

Prema članku 60e Sporazuma o financiranju³⁰, da bi se operacija „Doprinos Uzajamnom fondu EU-a za odgovor na sirijsku krizu“ smatrala završenom i u upotrebi, operativni odbor Uzajamnog fonda EU-a mora donijeti odluku o dodjeli sredstava za pojedinačne akcije do 31. 12. 2017. godine u svrhu ostvarenja ciljeva iz programa i unutar odnosnog programskog područja.

4. PODNOŠENJE DOKUMENATA O ZATVARANJU

4.1. Dokumenti o zatvaranju

4.1.1. Komponente III i IV

Za zatvaranje programa, prema odredbama članka 100 Sporazuma o financiranju³¹, država korisnica mora podnijeti sljedeću dokumentaciju Komisiji kako bi uspješno zatvorila IPA program:

- (1) zahtjev za konačnu isplatu (i završno izvješće o izdatcima) koji izdaje Nacionalni službenik za ovjeravanje;
- (2) završno izvješće koji podnosi operativno tijelo;
- (3) revizorsko mišljenje o završnom izvješću o izdatcima koje izdaje Revizorsko tijelo uz prilog završnog izvješća o aktivnostima.

Članak 100 Sporazuma o financiranju također navodi „deklaraciju zatvaranja o završnom izvješću o izdatcima“ uz prilog završnog izvješća o aktivnostima koji izdaje Revizorsko tijelo. Članak 101(1) Sporazuma o financiranju pojašnjava da „deklaracija zatvaranja“ navodi „mišljenje nezavisnog Revizorskog tijela“ i pokriva „završno izvješće o izdatcima koje Državno tijelo za ovjeravanje predaje Komisiji“.

Članak 103(1) Sporazuma o financiranju pojašnjava da „završni zahtjev za plaćanje“ također sadrži „potvrdu o izdatcima“ i „izvješće o izdatcima“ koji se sastavljaju prema modelu iz Dodatka XVI Sporazumu o financiranju.

Na temelju ovih smjernica, za potrebe usklađenosti, s obzirom na komponente III i IV, sljedeći pojmovi se koriste:

²⁹ Za projekte koji ne funkcioniraju, pogledati definiciju iz Odjeljka 3.3.1.

³⁰ I, također, u skladu s člankom 159a(6) IPA provedbene uredbe, po posljednjim izmjenama.

³¹ I, također, u skladu s člankom 45(1) IPA provedbene uredbe.

- (1) završno izvješće o izdatcima (kao sastavni dio zahtjeva za konačnu isplatu);
- (2) sektorsko završno izvješće;
- (3) deklaracija zatvaranja uz prilog završnog kontrolnog izvješća.

Različiti pojmovi koji se koriste u različitim odredbama i dokumentima su navedeni u tabeli ispod.

<i>Članak 45(1) IPA provedbene uredbe i sudionik</i>	<i>Članci Sporazuma o financiranju</i>	<i>Dodatci Sporazumu o financiranju</i>	<i>Dodatci Okvirnom sporazumu</i>
Zahtjev za konačnu isplatu (Nacionalni službenik za ovjeravanje = NSO)	Zahtjev za konačnu isplatu (NSO) (Članak 100(5)) Zahtjev za konačnu isplatu (NSO) (Članak 103(1))	XVI potvrda i izvješće o izdancima i zahtjev za konačnu isplatu	.
Završno izvješće o izdancima (NSO)	Završno izvješće o izdancima (NSO) (Članak 101(1))	XVI potvrda i izvješće o izdancima i zahtjev za konačnu isplatu	
	Uvjeti koje provjerava NSO prilikom potvrde izdataka (Članak 103(3) → Dodatak XVI	XVI potvrda i izvješće o izdancima i zahtjev za konačnu isplatu	
Sektorsko završno izvješće (OS) → Članak 61(1)	Završno izvješće (OS) (Članak 100(5))	XII Godišnje završno izvješće	
Mišljenje o bilo kojem završnom izvještaju o izdancima (RT = Revizorsko tijelo) → Članak 29(2)(b)	Revizorsko mišljenje o završnom izvješću izdataka (Članak 100(5))		E. Revizorsko mišljenje o završnom izvješću izdataka
	Deklaracija zatvaranja o završnom izvješću izdataka (Članak 100(5)) Deklaracija zatvaranja navodi mišljenje RT-a (članak 101(1)) → Članak 29 IPA	XVII. završno kontrolno izvješće i deklaracija zatvaranja	E. Revizorsko mišljenje o završnom izvješću izdataka
Završno izvješće o aktivnostima (RT) → Članak 29(2)(b)	Završno izvješće o aktivnostima (Članak 100(5))	XVII. Završno kontrolno izvješće i deklaracija zatvaranja	C. Godišnje revizorsko izvješće o aktivnostima

4.1.2. *Komponenta II*

Za zatvaranje programa, prema odredbama članka 133(1) IPA provedbene uredbe, država korisnica mora podnijeti sljedeću dokumentaciju Komisiji kako bi uspješno zatvorila IPA doprinos:

- (4) zahtjev za konačnu isplatu (i završno izvješće o izdatcima) koji izdaje Tijelo za ovjeru u skladu s člankom 124 IPA provedbene uredbe;
- (5) završno izvješće o provođenju koje podnosi Upravno tijelo, uključujući informacije iz članka 112 IPA provedbene uredbe;
- (6) „deklaraciju zatvaranja“ koju izdaje Revizorsko tijelo u skladu s člankom 105(1)(d) IPA provedbene uredbe, uz prilog završnog kontrolnog izvješća.

Na temelju ovih smjernica, za potrebe usklađenosti, s obzirom na komponentu II, sljedeći pojmovi se koriste:

- (4) završno izvješće o izdatcima (kao sastavni dio zahtjeva za konačnu isplatu);
- (5) završno izvješće;
- (6) deklaracija zatvaranja uz prilog završnog kontrolnog izvješća.

4.2. **Rok za podnošenje dokumenata o zatvaranju**

4.2.1. *Komponente III i IV*

Sektorsko završno izvješće se podnosi do 30. 06. 2018. godine kako se navodi u članku 102. Sporazuma o financiranju.³²

Završno izvješće o izdatcima (kao sastavni dio zahtjeva za konačnu isplatu) i deklaracija zatvaranja se podnose do 31. 12. 2018. godine³³ kako se navodi u članku 100(5) Sporazuma o financiranju³⁴.

4.2.2. *Komponenta II*

Dokumenti o zatvaranju navedeni pod točkom 4.1.2. se podnose do 31. ožujka 2018. godine kako se navodi u članku 133 IPA provedbene uredbe, uključujući i dva programa koji su predmeti tranzicijskih aranžmana.

Završno izvješće također treba pokriti operacije koje su obustavljene zbog administrativnih ili zakonskih postupaka. U skladu s člankom 114(1)(b) IPA provedbene uredbe, Komisija se obavještava o napretku administrativnih i zakonskih postupaka.

Komisija obavještava države sudionice o datumu zatvaranja prekograničnog programa u roku od dva mjeseca³⁵.

³² I, također, u skladu s člankom 169(1) IPA provedbene uredbe.

³³ Ako se do trenutka podnošenja dokumenata o zatvaranju ne napravi nikakav sustav za elektronsku razmjenu dokumenata u svrhu zatvaranja IPA programa u okviru komponenti II, III i IV, podnošenje se vrši na papiru. Rok za podnošenje se odnosi na datum kada se papirni dokumenti pošalju poštom (referentni datum je datum poštanske pošiljke).

³⁴ I, također, u skladu s člankom 45(2) IPA provedbene uredbe.

³⁵ Vidi članak 133(5) IPA provedbene uredbe.

4.3. Zajednička pravila o zatvaranju

Države korisnice (komponenta II: tijela za ovjeru) trebaju nastaviti redovito slati zahtjeve za privremeno plaćanje čak i ako je ukupni iznos pretfinanciranja i privremenih plaćanja došao do 90 % za komponente III i IV³⁶ (95 % za komponentu II³⁷) IPA doprinosa programu.

Kako bi se olakšao proces zatvaranja, preporučuje se da operativna tijela pripreme završna izvješća o izdatcima u razumno vrijeme (barem devet mjeseci) prije roka podnošenja dokumenata o zatvaranju da bi Nacionalni službenik za ovjeravanje i Revizorsko tijelo imali priliku dovršiti svoj posao i ispuniti rok za podnošenje dokumenata o zatvaranju.

Za komponente III i IV, da bi se osiguralo da je Revizorsko tijelo u stanju pokriti izdatke prijavljene u 2017./2018. godini i u pogledu roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju na dan 31. 12. 2018. godine, preporučuje se da država korisnica podnese posljednji zahtjev za privremeno plaćanje do 31. 03. 2018. godine. Konačni zahtjev za plaćanje se podnosi do 31. 12. 2018. godine, te se nikakvi dodatni izdatci ne mogu prijavljivati nakon 31. 12. 2018. godine.

Za komponentu II, da bi se osiguralo da je Revizorsko tijelo u stanju pokriti izdatke prijavljene u 2016./2017. godini i u pogledu roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju na dan 31. 03. 2018. godine, preporučuje se da Tijelo za ovjeru podnese posljednji zahtjev za privremeno plaćanje do 30. 09. 2017. godine. Konačni zahtjev za plaćanje se podnosi do 31. 03. 2018. godine, te se nikakvi dodatni izdatci ne mogu prijavljivati nakon 31. 03. 2018. godine, uzimajući u obzir da je konačni datum za prihvatljivost izdataka 31. 12. 2016. godine.

Za sve komponentne, sva tri dokumenta iz odjeljka 4.1 su dio zaključnog paketa. Komisija će automatski opozvati onaj dio izdvajanja za koji nije primila nijedan dokument o zatvaranju iz odjeljka 4.1. Smjernica do 31. 12. 2018. godine (vidi točku (b) članka 166(3) Uredbe (EZ; Euratom) br. 1605/2002³⁸; za komponentu II također u skladu s člankom 137. IPA Provedbene uredbe koji se odnosi na tu odredbu). U tom će se slučaju zatvaranje programa provesti na temelju posljednjih podataka koji su Komisiji dostupni (posljednje privremeno plaćanje i izvješće o izdatcima, posljednje prihvatljivo godišnje izvješće o provođenju i posljednje prihvatljivo izvješće o revizorskom nadzoru).

Za sve komponentne, Komisija će poslati pismo državi korisnici (za komponentu II: upravnom tijelu) mnogo prije rokova za podnošenje dokumenata o zatvaranju za program putem kojih će informirati o posljedicama kasnog podnošenja dokumenata o zatvaranju. Nepodnošenje dokumenata o zatvaranju do iskazanih rokova upućuje na ozbiljan nedostatak u sistemu upravljanja i kontrole programa što dovodi u rizik IPA doprinos koji je već isplaćen za program. Prema tome, u slučaju nepodnošenja tih dokumenata, Komisija može izvršiti financijski ispravak u skladu s člankom 73 Sporazuma o financiranju³⁹, te za komponentu II u skladu s člankom 138 IPA provedbene uredbe.

Za sve komponente, Komisija informira države sudionice o njenom mišljenju u vezi sa

³⁶ U skladu s člankom 160(1) IPA provedbene uredbe.

³⁷ U skladu s člankom 125 IPA provedbene uredbe.

³⁸ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. 06. 2002. o Financijskoj uredbi koja je primjenjiva na opći proračun Europskih zajednica, OJ L 248, 16. 09. 2002., str. 1.

³⁹ I, također, u skladu s člankom 49 i 51. IPA provedbene uredbe.

sadržajem završnog izvješća u roku od najviše pet mjeseci od datuma primitka izvješća. Ako komisija ne odgovori u navedenom roku, izvješće se smatra usvojenim.

Za komponente III i IV, zatvaranje programa ne prejudicira pravo Komisije da provodi reviziju ili da naknadno preduzme financijske ispravke (vidi članak 100(3) Sporazuma o financiranju⁴⁰).

Za komponentu II zatvaranje programa ne prejudicira pravo Komisije da provodi reviziju ili da naknadno preduzme financijske ispravke (vidi članak 138 IPA provedbene uredbe).

4.4. Promjena dokumenata nakon roka za podnošenje

Državi korisnici neće biti dozvoljeno da mijenja bilo koji od dokumenata o zatvaranju navedenih pod točkom 4.1 iznad nakon roka za njihovo podnošenje, osim u slučaju ispravke administrativnih greški i u dolje navedenim situacijama. Iz tog se razloga preporučuje da se sva dokumentacija preda u razumnom vremenskom razdoblju prije danog roka 31. 12. 2018. godine (za komponentu II: 31. 03. 2018. godine), kako bi se mogle izvršiti ispravke prije isteka roka. U vezi s izvješćem o izdatcima i zahtjevom za konačnu isplatu, država korisnica ne može revidirati te dokumente kako bi prijavila novi izdatak, ali može izmijeniti cifre silazno povlačenjem izdatka.

Komisija može zatražiti da država korisnica ispravi zahtjev za konačnu isplatu ili izvješće o izdatcima ako to uključuje podnošenje dodatnih podataka ili tehničke ispravke gdje se takvi dodatni podaci i ispravci odnose na izdatke koji su poslani Komisiji prije roka za podnošenje. U tom slučaju, Komisija će državi korisnici dati dva mjeseca za izvršenje ispravaka. Ako se ispravak ne izvrši unutar razdoblja od dva mjeseca, Komisija će nastaviti sa zatvaranjem na temelju dostupnih podataka

Komponente II i III: U pogledu monitoringa nedovršenih projekata (i onih koji ne funkcioniraju), nakon podnošenja dokumentacije o zatvaranju pogledati odjeljke 3.3.1 i 3.5.

Komponenta IV: U pogledu projekata koji se ne mogu okarakterizirati kao dovršeni u trenutku podnošenja dokumentacije o zatvaranju, država korisnica treba poslati Komisiji najkasnije do 31. 03. 2019. godine odvojeni ažurirani dokument kojim se potvrđuje njihov završetak (uključujući i ispunjenje vrijednosti pokazatelja) do 31. 12. 2018. godine.

4.5. Raspoloživost dokumentacije

U skladu s člankom 104(1) Sporazuma o financiranju⁴¹, odgovorno tijelo i vlasti osiguravaju da su svi dokumenti u vezi s danim programom dostupni Komisiji najmanje tri godine nakon zatvaranja programa kako je definirano u članku 100(1) Sporazuma o financiranju⁴². Komisija će informirati državu korisnicu o datumu zatvaranja programa. Dokumenti koji trebaju biti raspoloživi također podrazumijevaju i dokumente u vezi s odobravanjem zahtjeva za isplatu, računovodstva i isplate tih zahtjeva, te upravljanjem avansima, jamstvima i dugovima. Ovo razdoblje se može prekinuti u slučaju sudskih postupaka, financijskih ispravaka ili na utemeljen zahtjev Komisije.

Po pitanju doprinosa u Uzajamni fond EU-a, operativno tijelo nije obvezno zadržati ostale dokumente vezane za doprinose Uzajamnom fondu EU-a osim onih koje je izdalo

⁴⁰ I, također, u skladu s člankom 47(2) IPA provedbene uredbe.

⁴¹ I, također, u skladu s člankom 48 IPA provedbene uredbe. Za komponentu II također u skladu s člankom 9. Sporazuma o financiranju i člankom 134(1) IPA provedbene uredbe.

⁴² I, također, u skladu s člankom 47(1) IPA provedbene uredbe.

operativno tijelo.

Za komponentu II, u skladu s člankom 134(1) IPA provedbene uredbe, razdoblje od tri godine ne prejudicira pravila državne pomoći prema članku 107(1) UFEU (prijašnji članak 87 Ugovora) u državama članicama sudionicama.

5. SADRŽAJ DOKUMENATA O ZATVARANJU

5.1. Završno izvješće o izdatcima (sastavni dio zahtjeva za konačnu isplatu)

5.1.1. Opće načelo

Zahtjev za konačnu isplatu koji sadrži završno izvješće o izdatcima treba izraditi u skladu s člankom 69 Sporazuma o financiranju⁴³ i prema predlošku iz Dodatka XVI Sporazumu o financiranju (za komponentu II članci 41. i 45(1) IPA provedbene uredbe se ne odnose na predložak). Završno izvješće o izdatcima ovjerava Nacionalni službenik za ovjeravanje.

U izvješću o izdatcima bi trebalo utvrditi i ukupan iznos prihvatljivoga izdatka koji je krajnji korisnik ostvario i platio tijekom provođenja operativnog programa.

U skladu s člankom 60j(1) Sporazuma o financiranju, konačni zahtjev za isplatu ne pokriva druge izdatke u vezi s doprinosima Uzajamnom fondu EU-a, osim onih izdataka koji su prijavljeni do 31. 12. 2015. godine.

Treba se napomenuti da u skladu s člankom 68. Sporazuma o financiranju⁴⁴, iznos uplaćen kroz privremene isplate i konačna isplata za program ne smiju biti veće od maksimalnog iznosa IPA doprinosa i naknade maksimalne stope za svaku prioritetnu os iz odluke o financiranju kojom se usvaja operativni program. U skladu s člankom 17(4) Sporazuma o financiranju⁴⁵ nijedna operacija ne može imati korist od više stope sufinanciranja osim one koja se odnosi na prioritetnu os u pitanju.

Kako je navedeno u odjeljku 10 ovih smjernica, fleksibilnost od 10 % po prioritetnoj osi, uključujući prioritetnu os tehničke pomoći, će se primjenjivati na prijavljene prihvatljive izdatke prilikom obračuna konačnog IPA doprinosa.

5.1.2. Priprema završnog izvješća o izdatcima

5.1.2.1. Za komponente III i IV

Za pripremu završnog izvješća o izdatcima, operativno tijelo treba:

- (a) analizirati potražnje konačnih izdataka od krajnjih korisnika⁴⁶ u vezi s izdatcima koji su ostvareni i plaćeni⁴⁷ do kraja 2017. godine;

⁴³ I, također, u skladu s člankom 45(1) IPA provedbene uredbe.

⁴⁴ I, također, u skladu s člankom 44. IPA provedbene uredbe. Za komponentu II: u skladu s člankom 90(2) IPA provedbene uredbe.

⁴⁵ I, također, u skladu s člankom 149(3) IPA provedbene uredbe. Za komponentu II: u skladu s člankom 90(4)(5) IPA provedbene uredbe.

⁴⁶ Kako je definirano člankom 2(8) IPA provedbene uredbe i člankom 15 Sporazuma o financiranju.

⁴⁷ Kako se navodi u članku 40(10) IPA provedbene uredbe.

- (b) dovršiti ovjere uprave prema članku 79 Sporazuma o financiranju⁴⁸ radi potvrde prihvatljivosti i regularnosti izdataka;
- (c) osigurati da se završno izvješće o izdatcima za program (preporučuje se da se ovaj dokument podnese Nacionalnom službeniku za ovjeravanje najmanje devet mjeseci prije roka, tj. 31. 12. 2018. godine) usklađuje i može se uskladiti s podacima iz računovodstvenog sustava za program te da postoji odgovarajući revizorski trag⁴⁹ za IPA i nacionalna sredstva sve do nivoa krajnjeg primatelja;
- (d) Potvrditi da su ispravljene sve greške/nepravilnosti u pogledu:
 - (i) provjera upravljanja provedenih u skladu s gore navedenim odredbama,
 - (ii) revizija sistema koje je provelo Revizorsko tijelo i revizija operacija provedenih u skladu s člankom 91 Sporazuma o financiranju⁵⁰,
 - (iii) provjere koje obavlja Nacionalni službenik za ovjeravanje,
 - (iv) revizije drugih nacionalnih tijela;
 - (v) revizije Europske komisije,
 - (vi) revizije Europskog revizorskog suda.

Pri pripremi za zatvaranje, Nacionalni službenik za ovjeravanje treba:

- (a) izraditi zahtjev za konačnu isplatu i završno izvješće o izdatcima prema članku 103. i Dodatku XVI Sporazuma o financiranju⁵¹;
- (b) osigurati dovoljno informacija od operativnog tijela kako bi se mogla provjeriti točnost, prihvatljivost i regularnost prijavljenih iznosa;
- (c) osigurati da su ispunjeni uvjeti iz članaka 66 i 67 Sporazuma o financiranju⁵²;
- (d) osigurati da su rezultati i preporuke revizija provedeni u potpunosti;
- (e) zatražiti daljnje informacije i/ili prema potrebi poduzeti vlastite provjere;
- (f) izraditi završno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima, povratima koji su u tijeku i nenaplativim iznosima koje treba dostaviti zajedno sa završnim izvješćem o izdatcima u skladu s člankom 66(3)(d) i Dodatkom III Sporazuma o financiranju⁵³.

U skladu s člankom 60f Sporazuma o financiranju, operativno tijelo ne provodi provjere uprave u pogledu izdataka za pojedinačne akcije koje je proveo Uzajamni fond EU-a. Država korisnica niti vrši provjere u pogledu pojedinačnih akcija koje provodi Uzajamni fond EU-a niti obavještava o povezanim nepravilnostima. Država korisnica ne organizira revizije u pogledu pojedinačnih akcija koje provodi Uzajamni fond EU-a.

U skladu s člankom 60e(3) Sporazuma o financiranju, pri zatvaranju Nacionalni službenik za ovjeravanje ovjerava u ovjerenom izvješću o izdatcima ukupan iznos doprinosa za koje je odluku o dodjeli sredstava u pojedinačne akcije donijela operativna uprava Uzajamnog fonda EU-a do 31. 12. 2017. godine pri ispunjenju ciljeva iz programa i unutar određenog programskog područja.

⁴⁸ I, također, u skladu s člankom 28(2)(j) IPA provedbene uredbe.

⁴⁹ Kako se navodi u članku 20 IPA provedbene uredbe.

⁵⁰ I, također, u skladu s člankom 28(2)(j) IPA provedbene uredbe.

⁵¹ I, također, u skladu s člankom 161(2) i 45(1) IPA provedbene uredbe.

⁵² I, također, u skladu s člancima 41. i 45(1) IPA provedbene uredbe.

⁵³ I, također, u skladu s člancima 161(1)(c) IPA provedbene uredbe.

5.1.2.2. Za komponentu II

Pri pripremi za zatvaranje, u skladu s članom 103. IPA provedbene uredbe, upravno tijelo treba:

- analizirati zahtjeve za konačne izdatke od svih korisnika u vezi sa izdancima nastalim i plaćenim do kraja 2016. godine;
- provjeriti regularnost izdataka. U tu svrhu, relevantne odredbe članka 13 Uredbe (EZ) br. 1828/2006⁵⁴ se primjenjuju uz neophodne izmjene (*mutatis mutandis*). Upravno tijelo osigurava da je kontrolor iz članka 108 IPA provedbene uredbe ovjerio izdatke svakog krajnjeg korisnika koji sudjeluje u operaciji.
- osigurati da se završno izvješće o izdancima za program (podnosi se tijelu za ovjeravanje znatno prije roka, tj. 31. 03. 2018. godine) usklađuje i može se uskladiti s detaljnim računovodstvenim podacima iz računovodstvenog sustava za program te da postoji odgovarajući revizorski trag⁵⁵ za IPA i nacionalna sredstva sve do razine krajnjeg primatelja, i da su priloženi dokumenti dostupni u skladu s uvjetima i člankom 134 IPA provedbene uredbe;
- osigurati da Tijelo za ovjeru primi sve neophodne informacije o procedurama i provjerama koje su provedene u vezi s izdancima u svrhu ovjeravanja;
- izgraditi i, nakon odobrenja od Zajedničkog nadzornog odbora, podnijeti Komisiji godišnje i završno izvješće o provođenju iz članka 112 IPA provedbene uredbe;
- potvrditi u završnom izvješću o izdancima za program iznose javnog doprinosa koji su stvarno plaćeni korisnicima u skladu s člankom 40(9) IPA provedbene uredbe;
- potvrditi da su ispravljene sve pogreške/nepravilnosti u pogledu:
 - provjera upravljanja provedenih u skladu s gore navedenim odredbama;
 - revizija sustava koje je provelo Revizorsko tijelo i revizija operacija provedenih u skladu s člankom 16 Uredbe (EZ) br. 1828/2006;
 - provjera koje obavlja Tijelo za ovjeravanje;
 - revizija drugih nacionalnih tijela;
 - revizija Komisije;
 - revizija Europskog revizorskog suda.

Treba napomenuti da se mnoge od gore navedenih točki odnose na dovršenje zadataka koji se tijekom provođenja programa moraju redovito obavljati.

Pri pripremi za zatvaranje, u skladu s člankom 104 IPA provedbene uredbe, Tijelo za ovjeravanje treba:

- izraditi zahtjev za konačnu isplatu i završno izvješće o izdancima u skladu s člankom 124 IPA provedbene uredbe;
- osigurati dovoljno informacija od upravnog tijela kako bi se mogla provjeriti točnost, prihvatljivost i regularnost prijavljenih iznosa;

⁵⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006 od 08. 12. 2006. godine u kojoj se navode pravila za provođenje Uredbe (EZ) br. 1083/2006 i Uredbe (EZ) br. 1080/2006 Europskog parlamenta i Vijeća, OJ L 371, 27.12.2006., str. 1.

⁵⁵ U skladu s člankom 106. IPA provedbene uredbe.

- osigurati da su ispunjeni uvjeti u skladu s točkama (b) do (f) članka 104 IPA provedbene uredbe, to jest da su vraćena sredstva ponovo uplaćena u opći proračun Europske unije prije zatvaranja operativnog programa ili, ako to nije slučaj, da su uzeta u obzir u završnom izvješću o izdatcima;
- osigurati da su ispravljene sve pogreške/nepravilnosti i da su rezultati i preporuke revizija provedeni u potpunosti;
- zatražiti daljnje informacije i/ili prema potrebi poduzeti vlastite provjere;
- izraditi završno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima i nenaplativim iznosima koje treba dostaviti do 31. 03. 2018. godine (*mutatis mutandis* u skladu s člankom 20(2) u Dodatkom XI Uredbe (EZ) br. 1828/2006);
- voditi računa o nadoknadivim i povučenim iznosima nakon otkazivanja cijelog ili dijela doprinosa za operaciju i naplativim iznosima koji su vraćeni u opći proračun Europske unije.

U skladu s točkom (f) članka 104 IPA provedbene uredbe, vraćeni iznosi se uplaćuju u opći proračun Europske unije prije zatvaranja prekograničnog programa tako što se oduzimaju s idućeg izvješća o izdatcima

Bitno je da se zahtjev za konačnu isplatu i izvještaj o izdatcima predaju Revizorskom tijelu znatno ranije (npr. najmanje tri mjeseca prije roka, tj. 31. 03. 2018. godine) kako bi se Revizorskom tijelu omogućilo dovoljno vremena da izvrši svoj posao za prijavljivanje zatvaranja⁵⁶.

5.1.3. Povrat sredstava (uključujući i nakon podnošenja dokumenata o zatvaranju) i nepravilnosti

5.1.3.1. Za komponente III i IV

Pri zatvaranju, u vezi s povratom sredstava se postupa kako slijedi:

- (a) članak 29 IPA Okvirnog sporazuma⁵⁷ se primjenjuje. Ako Nacionalni službenik za ovjeravanje ne uspije povratiti sva ili dio sredstava, to ne sprječava Komisiju da povрати sredstva iz države korisnice;
- (b) posljednje godišnje izvješće o nadoknadivim iznosima u skladu s člankom 66(3)(d) Sporazuma o financiranju i Dodatkom III Sporazuma o financiranju⁵⁸ se šalje Komisiji zajedno s konačnim zahtjevom za isplatu;
- (c) U skladu s člankom 103(6) Sporazuma o financiranju, država korisnica informira Komisiju o povratu sredstava koji je obavljen između podnošenja završnog izvješća o izdatcima i konačne isplate Komisije, tako da ih Komisija može oduzeti. Država korisnica također treba obavijestiti Komisiju o povratu sredstava koji se vrši nakon podnošenja završnog izvješća o izdatcima i nakon zatvaranja programa i izvršiti povrat IPA doprinosa Komisiji.

5.1.3.2. Za komponentu II

Pri zatvaranju, završno izvješće koje se mora poslati putem SFC2007 (izrađuje se prema

⁵⁶ Konačno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima, povratu sredstava u tijeku i nenaplativim iznosima se treba pripremiti početkom 2017. godine. U svakom slučaju, navedeno se treba predati revizorskom tijelu pravovremeno kako bi navedeno tijelo moglo provesti dodatne provjere.

⁵⁷ U skladu s člankom 14 IPA provedbene uredbe.

⁵⁸ I, također, u skladu s člankom 161(1)(c) IPA provedbene uredbe.

mutatis mutandis u skladu s Dodatkom XI Uredbe (EZ) br. 1828/2006) do 31. 03. 2018. godine, te pokriva i 2017. godinu, postupa se kako slijedi:

- (a) Bez prejudiciranja odgovornosti država sudionica za otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti i za povrat nepropisno uplaćenih iznosa, u skladu s člankom 114(2) IPA provedbene uredbe, Tijelo za ovjeru mora osigurati da se svaki iznos uplaćen u vezi s nepravilnošću povrati od glavnog korisnika. Krajnji korisnici vraćaju glavnom korisniku neispravno uplaćene iznose u skladu s postojećim dogovorom između njih⁵⁹. Ako glavni korisnik ne uspije osigurati povrat sredstava od krajnjeg korisnika, država sudionica na čijem teritoriju se nalazi relevantni krajnji korisnik nadoknađuje Tijelu za ovjeru u onom iznosu koji je neispravno isplaćen tom krajnjem korisniku;
- (b) U skladu s člankom 104(f) IPA provedbene uredbe, Tijelo za ovjeru vraća iznose koji su vraćeni u opći proračun Europske unije prije zatvaranja prekograničnog programa oduzimajući ih od narednog ili završnog izvješća o izdatcima;
- (c) Posljednje godišnje izvješće o nadoknadivim iznosima se šalje Komisiji zajedno s konačnim zahtjevom za isplatu i, u skladu s člankom 104(g) IPA provedbene uredbe, sadrži sljedeće:
 - (i) iznosi koji su povučeni sa izvješća o izdatcima koji su podneseni tijekom prethodne godine nakon otkazivanja cjelokupnog ili dijela javnog doprinosa za operaciju;
 - (ii) iznosi koji su vraćeni a koji su oduzeti iz izvješća o izdatcima podneseni tijekom prethodne godine;
 - (iii) izvješća o iznosima koji se trebaju vratiti na 31. prosinac prethodne godine klasificirani po godini u kojoj su izdani nalozi za povrat;
 - (iv) spisak iznosa za koje je utvrđeno u prethodnoj godini da se za njih ne može izvršiti povrat ili za koje se povrat nije očekivao, klasificirani po godini u kojoj su izdani nalozi za povrat.
- (d) Iznosi navedeni u Dodatku XI(2) Uredbi (EZ) br. 1828/2006 kao „povrat sredstava u tijeku“⁶⁰ se trebaju uvrstiti u zahtjev za konačnu isplatu, međutim, oni se neće isplatiti već će predstavljati nepodmirenu obvezu za Komisiju. Kad se pokrene postupak za povrat prijavljenih izdataka, povezani iznosi se prijavljuju pod povrat sredstava u tijeku. Ne prijavljuju se pod obustavljene operacije iz pravnih i administrativnih razloga⁶¹. Tijelo za ovjeru treba obavijestiti Komisiju o progresu administrativnih i pravnih postupaka koji su u vezi s povratom sredstava u tijeku.
- (e) U skladu s člankom 104 IPA provedbene uredbe, Tijelo za ovjeru obavještava Komisiju o povratima koji su izvršeni između podnošenja završnog izvješća o izdatcima i konačne isplate Komisije, tako da ih Komisija može oduzeti. Tijelo za ovjeru također treba obavijestiti Komisiju o povratima koji su izvršeni nakon podnošenja završnog izvješća o izdatcima i nakon zatvaranja programa i izvršiti povrat IPA doprinosa Komisiji.

⁵⁹ U skladu s člankom 96(1)(a) IPA provedbene uredbe.

⁶⁰ Navedeno pod točkom (iii) točke (c).

⁶¹ Suprotno članku 95. Uredbe (EZ) br. 1083/2006, u okviru IPA-e ne postoji iznimka za automatski opoziv jer operacije koje su obustavljene radi pravnih postupaka ili administrativne žalbe imaju suspenzivni učinak: u skladu s točkom (b) članka 114(1) IPA provedbene uredbe „administrativni i pravni postupci“ su ograničeni samo na povrat iznosa koji su neispravno uplaćeni.

U svrhu točki (i), (ii) i (iii) točke (c), agregirani iznosi vezani za nepravilnosti prijavljeni Komisiji prema članku 28. Uredbe (EZ) br. 1828/2006⁶², se osiguravaju za svaku prioritetnu os.

U svrhu točke (iv) točke (c), bilo koji iznos vezan za nepravilnosti koji se prijavljuje Komisiji prema članku 28. Uredbe (EZ) br. 1828/2006, se identificira po referentnom broju te nepravilnosti ili putem bilo koje druge prikladne metode.

Za svaki iznos koji se navodi u točki (iv) točke (c), Tijelo za ovjeru navodi zahtijeva li se njima da se IPA udio snosi iz općeg proračuna Europske unije.

Ako unutar godine dana od datuma podnošenja izvješća Komisija ne zatraži informacije u svrhu provođenja članka 114(2) IPA provedbene uredbe, i ne informira države sudionice pisanim putem o namjeri da pokrene istragu u pogledu tog iznosa ili zatraži od država sudionica da nastave sa procedurom povrata, IPA udio se snosi iz općeg proračuna Europske unije.

Vremenska granica od jedne godine se ne primjenjuje u slučajevima moguće ili potvrđene prijevara.

5.2. Sektorsko završno izvješće (komponenta II: završno izvješće)

5.2.1. Opće načelo

Za komponente III i IV, sektorsko završno izvješće o provođenju se dostavlja Komisiji i nacionalnom koordinatorskom tijelu za IPA-u u skladu s člankom 102 Sporazuma o financiranju⁶³. Treba imati istu strukturu kao i godišnje izvješće o provođenju, budući da se oba dokumenta zasnivaju na istom obrascu danom u Dodatku XII Sporazuma o financiranju. Odnosi se na kompletno razdoblje provođenja i uključuje posljednje sektorsko godišnje izvješće.

Za komponente III i IV, u lipnju 2018. godine, država korisnica nije obvezna dostaviti sektorsko godišnje izvješće o provođenju za 2017. godinu. Izvještavanje za 2017. godinu će biti dio sektorskog završnog izvješća o provođenju u formi posebnog dijela tog izvješća.

Za komponentu II, završno izvješće o provođenju se dostavlja Komisiji u skladu s člankom 112 Provedbene uredbe IPA-e.

Za komponentu II, u skladu s člankom 112 Provedbene uredbe IPA-e, od upravnog tijela se ne zahtijeva da do 30. lipnja 2017. godine dostavi godišnje izvješće o provođenju za 2016. godinu, pošto će on biti dio završnog izvješća o provođenju, u formi posebnog dijela tog izvješća, koji se dostavlja do 31. ožujka 2018.⁶⁴ godine.

5.2.1. Prihvatljivost, prihvatanje i rokovi

5.2.1.1. Komponente III i IV

Sektorsko završno izvješće se dostavlja Komisiji i nacionalnom koordinatorskom tijelu za IPA-u najkasnije šest mjeseci nakon konačnog datuma prihvatljivosti izdataka (tj. 30. lipanj 2018. godine), nakon što ga pregleda Sektorski nadzorni odbor. Kopija izvješća se također šalje

⁶² Koji primjenjuje *mutatis mutandis* u skladu s člankom 138(2) IPA provedbene uredbe.

⁶³ Također, u skladu s člankom 169. Provedbene uredbe IPA-e.

⁶⁴ Članak 112(1) Provedbene uredbe IPA-e odnosi se na „31. ožujak pete godine nakon posljednje proračunske obveze“, tj. 31. prosinac 2013. godine.

Nacionalnom službeniku za ovjeravanje i strateškom koordinatoru.

Sektorsko završno izvješće se smatra prihvatljivim ako sadrži sve odgovarajuće informacije navedene u člancima spomenutim u odjeljku 5.2.1 gore u tekstu.

Sporazum o financiranju⁶⁵ ne utvrđuje vremenski rok u kojem Komisija treba dostaviti komentare državi korisnici. Stoga je neophodno uspostaviti takav okvir za dijalog između Komisije i države korisnice.

Nacionalnog koordinatora za IPA-u i operativno tijelo Komisija obavještava o prihvatljivosti sektorskog završnog izvješća u roku od 10 radnih dana od dana prijema. Kopija ove informacije daje se na uvid nacionalnom službeniku i strateškom koordinatoru.

Komisija daje svoje mišljenje o sadržaju prihvatljivog sektorskog završnog izvješća nacionalnom koordinatoru za IPA-u i operativnom tijelu (uz kopiju poslanu strateškom koordinatoru i Nacionalnom službeniku za ovjeravanje) u roku od pet mjeseci od dana prijema prihvatljivog izvješća. Sektorsko završno izvješće će biti prihvaćeno samo ako su u obzir uzeti svi komentari Komisije.

Kada Komisija da komentare na sektorsko završno izvješće, korisnik ima dva mjeseca da odgovori i dostavi neophodne informacije. U slučaju da država korisnica ne može odgovoriti u danom roku, ona o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produljiti za dodatna dva mjeseca.

U slučaju da država korisnica nije u mogućnosti unaprijediti sektorsko završno izvješće u gore navedenom roku, Komisija ga odbija i provodi zatvaranje na osnovu dostupnih dokumenata. Istovremeno, Komisija može unositi financijske ispravke u kontekstu članka 73 Sporazuma o financiranju.⁶⁶

Cilj je da se sektorsko završno izvješće poboljša i da ga Komisija prihvati u roku od jedne godine od dana prijema.

5.2.1.2. Komponenta II

Upravno tijelo dostavlja završno izvješće Komisiji najkasnije do 31. ožujka 2018. godine nakon pregleda izvršenog od strane Zajedničkog nadzornog odbora.

Provedbena uredba IPA-e ne predviđa rok za provjeru prihvatljivosti završnog izvješća. Ne utvrđuje ni što se događa u slučaju da izvješće nije prihvatljivo. Imajući u vidu da se prihvaćanje završnog izvješća vrši u skladu s odredbama članka 112 Uredbe, prihvatljivost i prihvaćanje mogu se smatrati istim u kontekstu zatvaranja, pa ova dva izraza treba koristiti naizmjenično.

Prema tome, Komisija ima pet mjeseci od dana prijema završnog izvješća da potvrdi njegovu prihvatljivost ili da pruži komentare državama sudionicama u slučaju da nije zadovoljna sadržajem i traži njegovu reviziju. Završno izvješće će biti prihvaćeno samo ako su svi komentari Komisije uzeti u obzir.

Završno izvješće smatra se prihvatljivim ako sadrži odgovarajuće informacije navedene u članku 112(2) Provedbene uredbe IPA-e i ako je sastavljen prema principu *mutatis mutandis* u skladu s obrascem ustanovljenim u Dodatku XVIII Uredbe (EZ) br. 1828/2006.

Provedbena uredba IPA-e predviđa vremenski okvir u kojem Komisija treba dostaviti svoje

⁶⁵ Ne utvrđuje ga ni Provedbena uredba IPA-e.

⁶⁶ Također u skladu s člankom 49 i 51 Provedbene uredbe IPA-e.

komentare upravnom tijelu, ali ne predviđa vremenski okvir za odgovor upravnog tijela. Stoga je neophodno ustanoviti okvir za dijalog između Komisije i upravnog tijela.

Kada Komisija pruži komentare na završno izvješće, upravno tijelo ima dva mjeseca da odgovori i pruži neophodne informacije. U slučaju da upravno tijelo ne može ispoštovati ovaj rok, o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produljiti za dodatna dva mjeseca.

U slučaju da upravno tijelo nije u mogućnosti poboljšati završno izvješće, Komisija ga odbija i provodi zatvaranje na osnovu dostupnih dokumenata. Istovremeno, Komisija može unositi financijske ispravke u kontekstu članka 99(1) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006, tako što, u skladu s člankom 138(1) Provedbene uredbe IPA-e, primjenjuje *mutatis mutandis*.

Cilj je da se završno izvješće revidira i da ga Komisija prihvati u roku od jedne godine od dana prijema.

5.2.1. Izvještavanje o operacijama

Država korisnica treba u završnom izvješću potvrditi da su operacije unesene u završnu izjavu o izdatcima završene i da se koriste (vidjeti definiciju u odjeljku 3.3.1) i, za velike projekte, da su provedeni u skladu s odgovarajućim Odlukama Komisije.

Nadalje, država korisnica, kako je predviđeno Dodatkom I ovih smjernica, treba dostaviti popis svih operacija uz sljedeće informacije⁶⁷:

- (a) datum završetka (stvarni ili očekivani);
- (b) ukupne prihvatljive izdatke ovih operacija, uključujući, za velike projekte, izvore za njihovo financiranje⁶⁸,
- (c) za velike projekte, njihove ključne pokazatelje ishoda i rezultata utvrđenih u Odluci Komisije o velikom projektu⁶⁹.

Ovaj spisak bi se trebao dostaviti koristeći obrazac iz Dodatka I ovih smjernica, tabela 1 za velike projekte i tabela 2 za ostale operacije, uključujući spisak projekata koji ne funkcioniraju⁷⁰ (vidjeti odjeljak 3.3.1). Kada se izvještava o operacijama iz Dodatka I završnog izvješća o izdatcima do 31. prosinca 2018. godine (za komponentu II: 31. ožujak 2018. godine), informacije o završetku operacije sadržane u (sektorskom) završnom izvješću i sastavljene u skladu s obrascem iz Dodatka I ovih smjernica moraju biti ažurirane do novog datuma presjeka koji utvrdi država korisnica, što god dolazi prije, ali najbliže 31. prosincu 2018. godine (za komponentu II: 31. ožujku 2017. godine)⁷¹.

Država korisnica u (sektorskom) završnom izvješću navodi informacije o svim značajnijim

⁶⁷ U skladu s člankom 62 Provedbene uredbe IPA-e.

⁶⁸ Kao što je navedeno u obrascu danom u Dodatku VIII Sporazuma o financiranju.

⁶⁹ Detaljne smjernice u vezi s konceptom pokazatelja uključene su u Radni dokument br. 2 „Indikativne smjernice o metodama evaluacije: pokazatelji nadgledanja i evaluacije“. Pokazatelji krajnjeg rezultata odnose se na operaciju. Oni se mjere u fizičkim i monetarnim jedinicama (npr. duljina izgrađene pruge, broj financijski podržanih kompanija, itd.). Pokazatelji neposrednog rezultata odnose se na neposredna djelovanja programa na izravne korisnike. Oni sadrže informacije, na primjer, o promjenama ponašanja, kapaciteta ili rezultata korisnika. Ti pokazatelji mogu biti fizičke prirode (skrraćivanje vremena putovanja, broj uspješnih polaznika, broj prometnih nezgoda, itd.) ili financijske (prednost sredstava privatnog sektora, smanjenje troškova prijevoza itd.).

⁷⁰ O velikim projektima koji ne funkcioniraju i ostalim operacijama se treba izvještavati u dijelovima 1.B i 2.B Dodatka I. Ovo je relevantno samo za komponente II i III.

⁷¹ Imajući u vidu da pristup takvim informacijama treba blagovremeno omogućiti Revizorskom tijelu.

problemima s kojima se susrela tijekom provođenja ovih operacija kao i o mjerama koje je poduzela da ih prevlada.

Povrh toga, država korisnica treba navesti sve promjene u okvirnom spisku velikih projekata koji se nalazi u programu.

Za velike projekte koji su provedeni, ove informacije trebaju omogućiti Komisiji da procijeni njihovu usklađenost s Odlukom Komisije. Komisija procjenjuje razloge i posljedice eventualne neusklađenosti velikih projekata koji su provedeni Odlukom Komisije (financijske i/ili fizičke implikacije) i primjenjuje financijske ispravke (na osnovu članka 73 Sporazuma o financiranju).

U skladu s drugim podstavkom članka 60j(1) Sporazuma o financiranju, (sektorski) završno izvješće mora prikazivati raspodjelu sredstava za pojedinačne operacije po odluci operativnog odbora Uzajamnog fonda EU-a do 31. prosinca 2017. godine radi ostvarenja ciljeva utvrđenih programom i u okviru programske domene.

5.2.3.1. Komponente II i III

U odnosu na operacije koje se nisu mogle prijaviti kao zatvorene prilikom predaje dokumenata za zatvaranje do 31. ožujka/31. prosinca 2018. godine („projekti koji ne funkcioniraju“), država korisnica mora dostaviti, uz završno izvješće, spisak takvih projekata koji ne funkcioniraju zadržanih u programu, koristeći obrasce iz tabela 1B i 2B iz Dodatka I ovih smjernica.

Za komponentu III: Nakon toga, država korisnica treba izvijestiti Komisiju do 30. lipnja 2019. godine o projektima koji su već završeni, kao i o poduzetim mjerama, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti do 31. prosinca 2019. godine.

U roku od godinu dana od roka za dostavljanje završnog izvješća o izdancima i deklaracije o zatvaranju za dani program (tj. do 31. prosinca 2019. godine), država korisnica treba dostaviti neophodne informacije o završetku i operativnom aspektu ovih projekata zadržanih u programu.

Za komponentu II: Nakon toga, država korisnica treba izvještavati Komisiju svakih šest mjeseci o projektima koji su već završeni, kao i o poduzetim mjerama, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti do 31. ožujka 2020. godine.

Unutar dvije godine od roka za dostavljanje završnog izvješća o izdancima i deklaracije o zatvaranju za dani program (tj. do 31. ožujka 2020. godine) država korisnica treba dostaviti neophodne informacije o završetku i operativnom aspektu ovih projekata zadržanih u programu.

5.2.3.1. Komponenta IV

U odnosu na projekte koji nisu bili završeni prilikom predaje dokumenata za zatvaranje do 31. prosinca 2018., država korisnica mora dostaviti, najkasnije do 31. ožujka 2019., posebno izvješće o ažuriranju koje potvrđuje završetak do 31. prosinca 2018. godine.

5.2.4. Izvještavanje o instrumentima financijskog inženjeringa

Za komponente III i IV sljedeće informacije moraju se navesti u sektorskom završnom izvješću kao dio paketa za zatvaranje:

- (a) opis instrumenta financijskog inženjeringa i aranžmana za provođenje;

- (b) identifikaciju subjekata koji provode instrument financijskog inženjeringa;
- (c) iznose pomoći IPA-e i nacionalnog sufinanciranja uplaćenih u instrument financijskog inženjeringa;
- (d) iznosi pomoći iz IPA-e i nacionalnog sufinanciranja uplaćeni iz instrumenta financijskog inženjeringa.

Sektorsko završno izvješće treba sadržavati sažeti opis instrument/a financijskog inženjeringa i rasporeda za provođenje. Za potrebe sektorskog završnog izvještavanja „aranžmani za provođenje” tumače se u širem smislu kako bi se ispunio opći cilj pružanja uravnoteženog pregleda učinka instrumenata financijskog inženjeringa u razdoblju 2007. – 2013.

Sektorsko završno izvješće treba sadržavati sljedeće informacije:

- (a) broj i vrstu fondova utvrđenih tijekom programskog razdoblja;
- (b) podatke o nacionalnim pružateljima sufinanciranja i vrstu nacionalnog sufinanciranja (zajam, doprinos u naturi). Sva sredstva sufinanciranja trebaju biti jasno navedena;
- (c) datum potpisivanja i trajanje ugovora o financiranju koji su podloga svih operacija;
- (d) informacije o postupku odabira upravitelja fondova i krajnjih primatelja;
- (e) tipove proizvoda koji se nude i ciljane krajnje primatelje;
- (f) informacije o povlačenju sredstava programa iz instrumenata financijskog inženjeringa;
- (g) kamate ostvarene na osnovu plaćanja koja su izvršena iz programa i koja se mogu pripisati IPA fondovima;
- (h) kratku sveobuhvatnu procjenu učinka fonda u pogledu njegovog doprinosa ostvarenju ciljeva programa i prioriteta;
 - (i) informacije o preostalim sredstvima uključujući:
 - (ii) vrijednost sredstava nakon zatvaranja programa (preostala sredstva i vrijednost investicija kao i učešća na konačni datum prihvatljivosti) koja se mogu pripisati IPA sredstvima 31. prosinca 2017. godine;
 - (iii) datum zatvaranja (kako je predviđeno Sporazumom o financiranju) i vremensko obračunavanje preostalih sredstava;
 - (iv) informacije o ponovnom korištenju sredstava koja se opredjeljuju kroz IPA fondove uz navođenje nadležnog tijela koje je odgovorno za upravljanje tim sredstvima, oblicima ponovnog korištenja, svrhe, danog geografskog područja i predviđenog trajanja;
- (i) do te mjere da financijski instrumenti naiđu na određene poteškoće i/ili nisu ispunili glavne ciljeve koje sadrže njihovi poslovni planovi, sektorsko završno izvješće treba sadržavati kratak sažetak glavnih razloga zbog kojih je došlo do tih poteškoća kao i prirodu, vremenski tijek i djelotvornost svake korektivne mjere koju je poduzelo (prema potrebi) operativno tijelo ili upravitelj fondova.

Potrebno je dostaviti dodatne brojčane podatke koristeći obrazac za izvještavanje iz Dodatka II ovih smjernica.

5.2.5. *Izvještavanje o rezultatima*

Tijekom razdoblja provođenja, od države korisnice (komponenta II: država sudionica) u kontekstu (sektorskih) godišnjih izvješća, u skladu s člankom 85 Sporazuma o financiranju⁷², tražene su detaljne informacije o napretku u provođenju programa. To uključuje informacije prema prioritetnim osima, mjerama i, gdje je primjenjivo, operacijama ili skupinama operacija, u pogledu njihovih posebnih, provjerljivih ciljeva, koristeći pokazatelje iz programa.

Pri zatvaranju, u slučaju da pokazatelji navedeni u (sektorskom) završnom izvješću znatno odstupaju (tj. za više od 25 %) od ciljeva postavljenih u programu, država korisnica (komponenta II: Upravno tijelo) treba objasniti i opravdati zašto cilj nije ispunjen. To objašnjenje treba dati u kratkom sažetku na najviše tri stranice.

5.2.5. Upotreba kamata

U skladu s člankom 65 Sporazuma o financiranju⁷³ sve kamate ostvarene na računu programa u valuti euro ostaju u vlasništvu države korisnice. Šalju se isključivo danom operativnom programu, smatrajući se resursom države korisnice u vidu nacionalnog javnog doprinosa programu. Kamata se prijavljuje Komisiji u svakom zahtjevu za isplatu i u vrijeme predaje zahtjeva za konačnu isplatu.

5.3. Izjava o zatvaranju

5.3.1. Opće načelo

5.3.1.1. Komponente III i IV

U skladu s člankom 101 Sporazuma o financiranju⁷⁴, izjavu o zatvaranju za specifični program priprema nezavisno Revizorsko tijelo i dostavlja je Komisiji najkasnije do 31. prosinca 2018. godine. U izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo iznosi svoje mišljenje o završnom izvješću o izdancima. To mišljenje („izjava o zatvaranju“) sastavlja se u skladu s modelom ustanovljenim u Dodatku E Okvirnog sporazuma. Ono razmatra valjanost završnog zahtjeva za konačnu isplatu, preciznosti financijskih informacija i zakonitosti i regularnosti osnovnih transakcija koje pokriva završno izvješće o izdancima, a treba ga podržati završno izvješće o kontroli. Potrebno ga je poslati Komisiji i Nacionalnom službeniku za ovjeravanje, istovremeno kad i relevantno financijsko izvješće o izdancima koje šalje Nacionalni službenik za ovjeravanje, ili barem u roku od tri mjeseca od dostavljanja završnog izvješća o izdancima⁷⁵ (ali ni u kojem slučaju nakon 31. 12. 2018. godine). Izjava o zatvaranju se treba zasnivati na cjelokupnom revizorskom radu koji je obavilo, ili je obavljen pod njegovom nadležnošću, Revizorsko tijelo.

Taj rad uključuje revizije koje je provelo Revizorsko tijelo nakon datuma presjeka za provođenje revizorskog posla, u vezi s posljednjim godišnjim izvješćem o kontroli (tj. 30. rujna 2017. godine)⁷⁶ do roka za predaju dokumenata za zatvaranje (31. prosinca 2018. godine) i konačnog izvješća o kontroli (prateći model ustanovljen u Dodatku XVII Sporazuma o financiranju) treba sadržavati povezane informacije. Revizije operacija koje

⁷² Također u skladu s člankom 169(3) Provedbene uredbe IPA-e.

Za komponentu II: u skladu s člankom 112(2) Provedbene uredbe IPA-e.

⁷³ U skladu s člankom 36 Provedbene uredbe IPA-e.

Za komponentu II: u skladu s člankom 129 Provedbene uredbe IPA-e.

⁷⁴ Također u skladu s člankom 45(1)(c) Provedbene uredbe IPA-e.

⁷⁵ U skladu s člankom 101(2) Sporazuma o financiranju i točke (b) članka 29(2) Provedbene uredbe IPA-e.

⁷⁶ Posljednje godišnje izvješće o kontroli koje pokriva razdoblje od 1. listopada 2016. do 30. rujna 2017. godine treba dostaviti do 31. prosinca 2017. godine

provodi Revizorsko tijelo u skladu s člankom 91 Sporazuma o financiranju⁷⁷ tijekom ovog razdoblja pokrivat će izdatke prijavljene u 2017. godini i do datuma predaje dokumenata za zatvaranje (do 31. prosinca 2018. godine).

Osnova za formiranje mišljenja iznesenog u izjavi o zatvaranju mora se jasno objasniti. Od Revizorskog tijela se traži da izjavi da u završnom izvješću o izdancima (koji je sastavni dio zahtjeva za konačnom isplatom), koje je izdao Nacionalni službenik za ovjeravanje, nema nepravilnosti. Revizorsko tijelo naročito treba preispitati sljedeće:

- (a) točnu prezentaciju i prikupljanje dokumenata;
- (b) točnost i preciznost proračuna;
- (c) usklađenost završnog izvješća predstavljenog Komisiji s izvješćima predstavljenim Nacionalnom službeniku za ovjeravanje od strane tijela koja čine dio operativne strukture;
- (d) konzistentnost s financijskim informacijama, uključujući informacije o nepravilnostima, kao što je navedeno u sektorskom završnom izvješću;
- (e) zakonitost i regularnost osnovnih financijskih transakcija, u skladu s kriterijima prihvatljivosti i primjenjivim pravilima nabave;
- (f) revizije koje su provele službe Komisije, Europski revizijski sud ili Revizorsko tijelo u Nacionalnom fondu i Nacionalni službenik za ovjeravanje, operativno tijelo kao i ugovaračka tijela, praveći sažetak svih nedostataka uočenih u sustavima upravljanja i kontrole ili u nalazima u vezi s financijskim transakcijama. Korektivne mjere koje su poduzete kako bi se otklonili nedostaci uočeni u sustavima upravljanja i kontrole ili u nalazima u vezi s financijskim transakcijama trebaju biti uključene;
- (g) odgovarajući uzorak operacija ili financijskih transakcija koji je predmet revizije u skladu s međunarodno priznatim revizorskim standardima, uključujući informacije o ukupnim javnim izdancima i stopu pogreške, ako je primjenjivo.

Ukoliko postoji ograničenje opsega pregleda ili ako uočena razina nepravilnih izdataka ne dozvoljava pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i financijski utjecaj.

5.3.1.2. Komponenta II

U skladu s člankom 105(1)(d) Provedbene uredbe IPA-e, izjavu o zatvaranju priprema nezavisno Revizorsko tijelo i dostavlja je Komisiji najkasnije do 31. ožujka 2018. godine⁷⁸

Izjava o zatvaranju se treba zasnivati na cjelokupnom revizorskom radu koji je obavilo Revizorsko tijelo, ili je obavljeno pod njegovom nadležnošću. Taj rad uključuje revizije koje je provelo Revizorsko tijelo nakon datuma presjeka za provođenje revizorskog posla, u vezi s posljednjim godišnjim izvješćem o kontroli (tj. 30. lipnja 2017. godine⁷⁹) do roka za predaju dokumenata za zatvaranje (31. ožujak 2018. godine) i završnog kontrolnog izvješća (sastavljen *mutatis mutandis* u skladu s modelom ustanovljenim u Dodatku XVIII Uredbe (EZ) br. 1828/2006) treba sadržavati povezane informacije. To znači da Revizorsko tijelo

⁷⁷ Također u skladu s člankom 29(2)(b) Provedbene uredbe IPA-e.

⁷⁸ Članak 105(1)(d) Provedbene uredbe IPA-e odnosi se na "31. ožujak pete godine nakon posljednje proračunske obveze", tj. 31. prosinca 2013.

⁷⁹ Posljednje godišnje izvješće o kontroli koje pokriva razdoblje od 1. srpnja 2016. do 30. lipnja 2017. godine dostavlja se do 31. prosinca 2017. godine

treba izvještavati na osnovu revizija obavljenih između 1. srpnja 2017. i 31. ožujka 2018. godine. Revizije operacija koje provodi Revizorsko tijelo u skladu s člankom 107 Provedbene uredbe IPA-e tijekom ovog razdoblja pokrivat će izdatke prijavljene u 2017. godini i do datuma predaje dokumenata za zatvaranje (do 31. ožujka 2018. godine).

Ovo izvješće se temelji na revizijskim sistemima i revizijama operacije koje se provode radi provjere efikasnog funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole prekograničnih programa i operacija na temelju prikladnog uzorka za ovjeru prijavljenih izdataka.

U skladu s člankom 105(1)(d) Provedbene uredbe IPA-e, Revizorsko tijelo će se osigurati time da su uvjeti navedeni u članku 106 Uredbe u vezi s revizorskim tragom ispunjeni i da osigura, u skladu s člankom 107(4) Uredbe, da barem 5 % ukupnih prijavljenih izdataka glavnih korisnika i potvrđenih Komisiji u završnom izvješću o troškovima bude predmet revizije prije zatvaranja prekograničnog programa⁸⁰.

Osnova za formiranje mišljenja iznesenog u izjavi o zatvaranju mora se jasno objasniti. Od Revizorskog tijela se traži da izjavi da u konačnom izvješću o izdatcima (koji sadrži i zahtjev za konačnom isplatom), koji je izdalo Tijelo za ovjeravanje, nema nepravilnosti.

Ukoliko postoji ograničenje opsega pregleda ili ako uočena razina nepravilnih izdataka ne dozvoljava pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i financijski utjecaj.

5.3.2. Prihvatljivost, prihvaćanje i rokovi

5.3.2.1. Komponente III i IV

U skladu s člankom 69 Sporazuma o financiranju⁸¹, Komisija obavještava državu korisnicu o svom mišljenju u pogledu sadržaja izjave o zatvaranju u roku od pet mjeseci od dana prijema; izjava o zatvaranju smatrat će se prihvaćenom ukoliko Komisija nema zamjerki u tom petomjesečnom razdoblju.

Sporazum o financiranju⁸² ne utvrđuje vremenski okvir u kojem država korisnica treba reagirati na komentare Komisije u vezi s izjavom o zatvaranju. Stoga je neophodno uspostaviti jedan okvir za dijalog između Komisije i države korisnika.

Kada Komisija da komentare na izjavu o zatvaranju, država korisnica ima dva mjeseca da odgovori i dostavi neophodne informacije. U slučaju da država korisnica ne može odgovoriti u danom roku, ona o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produljiti za dodatna dva mjeseca, osim ukoliko je neophodan dodatni revizorski rad za državu korisnicu, u kojem slučaju se rok može produljiti za razdoblje koje se smatra neophodnim za izvršenje tog posla.

Završno izvješće o izdatcima se treba dostaviti Revizorskom tijelu znatno unaprijed (preporučuje se da se dokumenti dostave Revizorskom tijelu barem šest mjeseci prije roka, tj. 31. prosinca 2018. godine (za komponentu II: 31. ožujak 2018.)). Izjava o zatvaranju će biti prihvaćena samo ako su svi komentari Komisije razmotreni.

Cilj je da Komisija revidira i prihvati izjavu o zatvaranju u roku od jedne godine od dana prijema, osim u slučajevima kada zahtjev za dodatnom revizijom zahtijeva dulje razdoblje.

Nedostavljanje izjave o zatvaranju upućuje ozbiljne nedostatke u sustavu upravljanja i

⁸⁰ Također u skladu s člankom 45(1)(c) Provedbene uredbe IPA-e.

⁸¹ I također u skladu s člancima 112(3), 133(3) i 161(2) Provedbene uredbe IPA-e.

⁸² Niti Provedbena uredba IPA-e.

kontrole programa, čime se u rizik dovode IPA doprinosi već uplaćeni u okviru programa. Dostavljanje izjave o zatvaranju koja na pravi način ne procjenjuje valjanost i regularnost osnovnih transakcija koje završno izvješće o izdatcima pokriva, može dovesti do istog zaključka.

U takvim slučajevima kada izjava o zatvaranju otkrije neregularnosti ili sustavne nedostatke koji nisu otklonjeni prije zatvaranja, Komisija može razmotriti mogućnost pokretanja postupka za financijski ispravak u skladu s člankom 73 Sporazuma o financiranju⁸³.

5.3.2.2. Komponenta II

U skladu s člankom 133(3) Provedbene uredbe IPA-e, Komisija obavještava države sudionice o svom mišljenju u pogledu sadržaja izjave o zatvaranju u roku od pet mjeseci od dana prijema; izjava o zatvaranju smatrat će se prihvaćenom ukoliko Komisija ne iznese mišljenje u tom petomjesečnom razdoblju.

Kao što je slučaj i s uspostavljenom komunikacijom za završno izvješće, kada Komisija da komentare na izjavu o zatvaranju, države sudionice imaju dva mjeseca da odgovore i dostave neophodne informacije. U slučaju da Upravno tijelo ne može ispoštovati dani rok, ono o tome, u skladu s procedurama obavještava Komisiju, čime se rok može produljiti za dodatna dva mjeseca, osim ukoliko je neophodna dodatna revizija Upravnog tijela, kada se rok može produljiti za razdoblje koje je neophodno za izvršenje obveza. Izjava o zatvaranju će biti prihvaćena ukoliko su svi komentari Komisije uzeti u obzir.

Cilj je da se izjava o zatvaranju revidira i prihvati od strane Komisije u roku od jedne godine od dana prijema, osim u slučajevima kada se dodatnom revizijom zahtijeva dulje razdoblje.

Nedostavljanje izjave o zatvaranju upućuje na ozbiljne nedostatke u sustavu upravljanja i kontrole programa, čime se u rizik dovode već uplaćeni IPA doprinosi u okviru programa, a u pogledu stavka (a) člana 99(1) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 koja se u skladu s člankom 138(1) Provedbene uredbe IPA-e primjenjuje *mutatis mutandis*. Dostavljanje izjave o zatvaranju koja na pravi način ne procjenjuje valjanost i regularnost osnovnih transakcija koje pokriva završno izvješće o izdatcima, može dovesti do istog zaključka.

U takvim slučajevima i kada izjava o zatvaranju otkrije neregularnosti ili sustavne nedostatke koji nisu otklonjeni prije zatvaranja, Komisija može razmotriti mogućnost pokretanja postupka za financijski ispravak u skladu s člancima 99 i 100 Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 Sporazuma o financiranju koja se u skladu s člankom 138(1) Provedbene uredbe IPA-e primjenjuje *mutatis mutandis*, kao što je još detaljnije dano u Odluci Komisije C(2011) 7321 od 19. listopada 2011. godine.

5.3.2.3. Priprema izjave o zatvaranju i završnog izvješća o kontroli

5.3.2.4. Komponente III i IV

Tijekom pripreme izjave o zatvaranju, Revizorsko tijelo trebalo bi:

- (a) potvrditi jesu li radom operativne strukture i Nacionalnog službenika za ovjeravanje u pripremi za zatvaranje adekvatno obuhvaćene stavke navedene u točki 5.1.2 gore u tekstu;

⁸³ Također u skladu s člancima 49 i 51 Provedbene uredbe IPA-e.

- (b) osigurati da su informacije operativne strukture i Nacionalnog službenika za ovjeravanje dovoljne i pouzdane kako bi se moglo dati mišljenje prikazuje li završno izvješće o izdatcima točno, u svakom materijalnom pogledu, izdatke u okviru operativnog programa, je li zahtjev za uplatu završne bilance IPA doprinosu predmetnom programu valjan i jesu li sve osnovne transakcije koje su obuhvaćene završnim izvješćem o izdatcima zakonite i regularne;
- (c) potvrditi da su ispravljene sve pogreške/nepravilnosti u pogledu:
 - (i) verifikacija upravljanja provedenih u skladu s člankom 79 Sporazuma o financiranju,
 - (ii) revizija operacija provedenih u skladu s člankom 91 Sporazuma o financiranju,
 - (iii) revizija drugih nacionalnih tijela,
 - (iv) revizija Europske komisije,
 - (v) revizija Europskog suda revizora;
- (d) osigurati da se sve pogreške koje je Revizorsko tijelo otkrilo u kontekstu svoje revizije adekvatno analiziraju i otkriju u skladu sa Smjernicama Komisije o tretiranju pogrešaka otkrivenih u godišnjim izvješćima o kontroli⁸⁴. Naročito, u slučaju sistematskih nepravilnosti, Revizorsko tijelo proširuje svoje istraživanje kako bi pokrilo sve radnje koje bi mogle biti obuhvaćene nepravilnostima u skladu s člankom 91(3) Sporazuma o financiranju;
- (e) provjeriti je li Nacionalni službenik za ovjeravanje ispunio uvjete navedene u člancima 66 i 67 Sporazuma o financiranju;
- (f) provjeriti je li Nacionalni službenik za ovjeravanje sastavio završno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima, vraćenim iznosima u tijeku i nenaplativim iznosima u skladu s člankom 66(3)d i Dodatkom III Sporazuma o financiranju.
 Revizorsko tijelo treba provjeriti jesu li podatci sadržani u izvješću popraćeni informacijama sadržanim u sustavu Nacionalnog službenika za ovjeravanje, kao i da li uključuju sve nepravilnosti koje podliježu financijskoj korekciji do zatvaranja. U tom pogledu, završno izvješće o kontroli treba osigurati rezultate provjera Revizorskog tijela, kao i zaključak o pouzdanosti i potpunosti izvješća nacionalnog službenika za ovjeravanje koji se dostavlja u skladu s člankom 66(3)(d) i Dodatkom III Sporazuma o financiranju. U slučaju da završno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima, iznosima u tijeku i nenaplativim iznosima Revizorsko tijelo smatra nepouzdanim i/ili nepotpunim, to će se smatrati ozbiljnim nedostatkom u sustavu upravljanja i kontrole i može biti predmet financijskih korekcija;
- (g) provjeriti sljedeće u vezi sa završnim izvješćem o izdatcima i zahtjevom za konačnom isplatom, naročito, pravilno provođenje odbitaka u vezi s povlačenjima i povratom sredstava navedenih u odgovarajućim izvješćima o povučenim i vraćenim iznosima, vraćenim iznosima u tijeku i nenaplativim iznosima (Dodatak III Sporazuma o financiranju).

U završnom izvješću o kontroli, Revizorsko tijelo treba opisati rad koji je obavljen u pogledu gore navedenih aspekata i razmotriti sljedeće:

⁸⁴ EGESIF_15-0007-01 iz 9. listopada 2015. godine.

Ukoliko Revizorsko tijelo koristi rad drugog nacionalnog tijela za provođenje revizije sustava ili revizije operacija, Revizorsko tijelo treba biti u mogućnosti u potpunosti se osloniti na kvalitetu rada koji je obavilo to tijelo, što je potrebno jasno navesti u završnom izvješću o kontroli. Ukoliko se Revizorsko tijelo ne može na to osloniti, u sektorskom završnom izvješću treba objasniti mjere koje su poduzete kako bi se taj problem riješio i zaključiti ima li Revizorsko tijelo prihvatljivu garanciju da je revizija obavljena u skladu s propisima EU-a i nacionalnim propisima, kao i u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima revizije;

U završnom izvješću o kontroli je potrebno osigurati informacije o praćenju nepravilnosti.

U završnom izvješću o kontroli treba navesti:

- ukupne predviđene stope pogrešaka na godišnjoj razini objavljenih u godišnjim izvješćima o kontroli (ili revidirana stopa pogreške, ako postoji, za godišnje izvješće o kontroli 2017. godine) (kolona D tabele za prijavljene izdatke i revizije uzoraka);
- ukupnu predviđenu stopu pogrešaka na godišnjoj razini koja proizlazi iz revizije operacija koje su provedene između 1. listopada 2017. i 30. septembra 2018. i koje obuhvaćaju izdatke prijavljene 2017. i 2018. godine (kolona D);
- brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) koje proizlazi iz: (i) primjene ukupne predviđene stope pogreške (kako je navedeno u godišnjem izvješću o kontroli) na populaciju ili (ii) primjene predviđene stope pogreške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene;
- ostali izdatci revidirani po godini (kolona H), tj. izdatci iz dopunskog uzorka i izdatci za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini kao i povezani iznos nepravilnih izdataka (kolona I);
- zbroj svih financijskih korekcija koje su izvršile države sudionice (iznosi koji se odnose na povlačenja sredstava i vraćena sredstva koje je operativno tijelo objavilo prema članku 66(3)(d)) na osnovu ukupnih izdataka korisnika (kolona F);
- iznos preostalog rizika za svaku referentnu godinu (kolona G), koji proizlazi iz odbitka svih financijskih korekcija navedenih u prethodnoj točki (kolona F) od brojčanog iskazivanja rizika (kolona E);
- stopa preostale pogreške kod zatvaranja koja odgovara zbroju iznosa godišnjeg preostalog rizika podijeljenim sa zbrojem ukupnih izdataka prijavljenih kod zatvaranja ($K = G/A$);

Mišljenje Revizorskog tijela u izjavi o zatvaranju treba pripremiti uzimajući u obzir Smjernice Komisije o tretiranju pogrešaka objavljenih u godišnjim izvješćima o kontroli. To naročito znači da Revizorsko tijelo može objaviti pozitivno mišljenje ukoliko je stopa preostale pogreške kod zatvaranja ispod razine materijalnosti (2 % prijavljenih izdataka). Mišljenje s rezervom smatra se prikladnim u slučaju da je ta stopa rizika jednaka 2 % ili više, osim ako operativno tijelo poduzme potrebne korektivne mjere (kako je predviđeno u odjeljcima 5.3. i 5.4. navedenih smjernica) na osnovu te stope rizika prije podnošenja izjave o zatvaranju Komisiji.

U skladu s člankom 60b(2) Sporazuma o financiranju, izvješća i mišljenja Revizorskog tijela ne pokrivaju doprinose Uzajamnog fonda EU-a.

Revizorsko tijelo nije odgovorno za verifikaciju djelotvornog i ispravnog funkcioniranja

sustava upravljanja i kontrole tijela koje provodi doprinose u Uzajamni fond EU-a, niti obavlja reviziju pojedinačnih aktivnosti u okviru ove operacije. Oslanja se na dostupno godišnje izvješće i završne godišnje račune koje je sastavilo tijelo koje provodi doprinose u Uzajamni fond EU-a. Revizija ne treba pokrivati troškove za pojedinačne radnje prema Uzajamnom fondu EU-a.

5.3.2.5. Komponenta II

U skladu s člankom 105(1)(d),(2),(4) Provedbene uredbe IPA-e, Revizorsko tijelo je odgovorno da najkasnije do 31. ožujka 2018. godine dostavi Komisiji izjavu o zatvaranju u kojoj se procjenjuje zakonitost zahtjeva za uplatom završne bilance i zakonitosti i regularnosti osnovnih transakcija koje pokriva završno izvješće o izdatcima, a treba ga podržati završno izvješće o kontroli. Izjava o zatvaranju se treba zasnivati na cjelokupnoj reviziji koju je Revizorsko tijelo obavilo, ili koja je obavljena pod njegovom nadležnošću. Revizorsko tijelo osigurava da revizorski rad uzima u obzir međunarodno priznate standarde revizije. Ako slabosti u sustavu upravljanja ili kontrole, ili uočeni nivo nepravilnih izdataka ne dozvoljavaju pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i financijski utjecaj.

Tijekom pripreme izjave o zatvaranju, Revizorsko tijelo trebalo bi:

- potvrditi jesu li radom Upravnog tijela i tijela za ovjeravanje u pripremi za zatvaranja adekvatno obuhvaćene gore navedene stavke;
- osigurati da su informacije Upravnog tijela i tijela za ovjeravanje dovoljne i pouzdane kako bi se moglo dati mišljenje prikazuje li završno izvješće o izdatcima točno, u svakom materijalnom pogledu, izdatke plaćene u okviru operativnog programa, je li zahtjev za uplatu završne bilance IPA doprinosa predmetnom programu valjan i da li su sve osnovne transakcije koje su obuhvaćene završnim izvješćem o izdatcima zakonite i regularne;
- potvrditi da su sve greške/nepravilnosti ispravljene, u pogledu:
 - provjera upravljanja provedena prema gore navedenim odredbama;
 - revizija operacija provedena u skladu s člankom 107IPA provedbene uredbe;
 - revizija drugih nacionalnih tijela;
 - revizija Europske komisije;
 - revizija Europske suda revizora;
- osigurati da se sve pogreške koje je Revizorsko tijelo otkrilo u kontekstu svoje revizije adekvatno analiziraju i otkriju u skladu sa Smjernicama Komisije o postupanju s pogreškama otkrivenih u godišnjim izvješćima o kontroli⁸⁵. Naročito, „u slučaju sistemskih nepravilnosti, država sudionica proširuje svoje istraživanje kako bi pokrila sve radnje koje bi mogle biti obuhvaćene nepravilnostima u skladu s člankom 91(3) Sporazuma o financiranju“;
- provjeriti je li Tijelo za ovjeravanje ispunilo uvjete navedene u točkama (b) do (f) članka 104 Provedbene uredbe IPA-e, naime da li se vraćeni iznosi efektivno oduzimaju prije zatvaranja operativnog programa;
- provjeriti je li je Tijelo za ovjeravanje sastavilo završno izvješće o povučenim i

⁸⁵ EGESIF_15-0007-01 iz 9. listopada, 2015. godine

vraćenim iznosima, vraćenim iznosima u tijeku i nenaplativim iznosima u skladu s člankom 104(g) Provedbene uredbe IPA-e. Revizorsko tijelo treba provjeriti jesu li podaci sadržani u izvješću popraćeni informacijama sadržanim u sustavu Tijela za ovjeravanje, kao i sadrže li sve nepravilnosti koje podliježu financijskom ispravku do zatvaranja. U tom pogledu, završno izvješće o kontroli treba otkriti rezultate provjera Revizorskog tijela, kao i zaključak o pouzdanosti i potpunosti izvješća Tijela za ovjeravanje koji se dostavlja u skladu s članak 105(1)(c) Provedbene uredbe IPA-e. U slučaju da završno izvješće o povučenim i vraćenim iznosima, iznosima u tijeku i nenaplativim iznosima Revizorsko tijelo smatra nepouzdanim i/ili nepotpunim, to će se smatrati ozbiljnim nedostatkom u sustavu upravljanja i kontrole i može biti predmet financijskih korekcija⁸⁶;

- Revizorsko tijelo naročito treba preispitati sljedeće u vezi sa završnim izvješćem o izdancima i zahtjevom za konačnom uplatom:
 - točnu prezentaciju dokumenata;
 - točnost proračuna;
 - usklađenost završnog izvješća o izdancima s izjavama Upravnog tijela;
 - usklađenost s važećim financijskim tabelama zadnje odluke koja je na snazi;
 - usklađenost s financijskim podacima, uključujući informacije o nepravilnostima, u završnom izvješću o izvršenju programa;
 - pravilno provođenje odbitaka u vezi s povlačenjima i povratima sredstava navedenih u odgovarajućim izvješćima o povučenim i vraćenim iznosima, vraćenim iznosima a u tijeku i nenaplativim iznosima (*mutis mutandis* u skladu s Dodatkom XI Uredbe (EZ) br. 1828/2006);
- provjeriti sadrži li izvješće o izdancima dodatne informacije o avansima uplaćenim korisnicima u državama članicama, tj. ukupne izdatke plaćene korisnicima u avansu od strane tijela koje pruža pomoć i odgovarajućih javnih doprinosa;
- sastaviti „tabelu za prijavljene izdatke i revizije uzoraka“ u skladu s obrascem danim u Dodatku III ovih smjernica.

U završnom izvješću o kontroli, Revizorsko tijelo treba opisati rad koji je obavljen u pogledu gore navedenih aspekata i razmotriti sljedeće:

Ukoliko Revizorsko tijelo koristi rad drugog nacionalnog tijela za provođenje revizije sustava ili revizije operacija, Revizorsko tijelo treba biti u mogućnosti da se u potpunosti osloni na kvalitetu rada koji je obavilo to tijelo, što je potrebno jasno navesti u završnom izvješću o kontroli. Ukoliko Revizorsko tijelo nema takav oslonac, završno izvješće treba obuhvatiti mjere koje su poduzete kako bi se taj problem riješio i zaključiti da li Revizorsko tijelo ima prihvatljivu garanciju da je revizija obavljena u skladu s propisima EU-a i nacionalnim propisima, kao i u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima revizije.

U završnom izvješću o kontroli je potrebno obezbijediti informacije o praćenju nepravilnosti. Završno izvješće o kontroli bi trebalo obuhvaćati:

- ukupne predviđene stope pogrešaka na godišnjoj razini objavljene u godišnjim izvješćima o kontroli (ili revidirana stopa pogreške, ako postoji, za godišnje

⁸⁶ S informacijama o povučenim i vraćenim iznosima treba postupati *mutatis mutandis* u skladu s člankom 20(2) Uredbe (EZ) br. 1828/2006 njenog Dodatka XI.

izvješće o kontroli 2017. godine) (kolona D tabele za prijavljene izdatke i revizije uzoraka);

- ukupnu predviđenu stopu pogrešaka na godišnjoj razini koja proizlazi iz revizije operacija koje su provedene između 1. listopada 2017. i 30. rujna 2018. godine i koje obuhvaćaju izdatke prijavljene 2017. i 2018. godine (kolona D);
- brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) koje proizlazi iz: (i) primjene ukupne predviđene stope pogreške (kako je navedeno u godišnjem izvješću o kontroli) na populaciju ili (ii) primjene predviđene stope pogreške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene;
- ostale izdatke revidirane po godini (kolona H), tj. izdatke iz dopunskog uzorka i izdatke za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini kao i povezani iznos nepravilnih izdataka (kolona I);
- zbroj svih financijskih korekcija koje su izvršile države sudionice (iznosi koji se odnose na povlačenja i povrat sredstava koje je operativno tijelo objavilo prema članku Dodatka XI Uredbe (EU) br. 1828/2006) na osnovu ukupnih izdataka korisnika (kolona F);

- iznos preostalog rizika za svaku referentnu godinu (kolona G), koji proizlazi iz odbitka svih financijskih korekcija navedenih u prethodnoj točki (kolona F) od brojčanog iskazivanja rizika (kolona E);
- stopa preostale pogreške kod zatvaranja koja odgovara zbroju iznosa godišnjeg preostalog rizika podijeljen sa zbrojem ukupnih izdataka prijavljenih kod zatvaranja ($K = G/A$).

Mišljenje Revizorskog tijela u izjavi o zatvaranju treba sastaviti uzimajući u obzir Smjernice Komisije o postupanju s pogreškama objavljenim u godišnjim izvješćima o kontroli. To naročito znači da Revizorsko tijelo može objaviti pozitivno mišljenje ukoliko je stopa preostale pogreške kod zatvaranja ispod razine značajnosti (2 % prijavljenih izdataka). Mišljenje s rezervom smatra se prikladnim u slučaju da je ta stopa rizika jednaka 2 % ili više, osim ako operativno tijelo poduzme potrebne korektivne mjere (kako je predviđeno u odjeljcima 5.3. i 5.4. navedenih smjernica) na osnovu te stope rizika prije dostavljanja izjave o zatvaranju Komisiji.

6. IZRAČUN GORNJE GRANICE ZA POMOĆ PRI ZATVARANJU

Za komponente III i IV, u skladu s člankom 155(2)(f) Provedbene uredbe IPA-e, tehnička pomoć podliježe gornjoj granici od 6 % IPA doprinosa dodijeljenih programu⁸⁷.

Za komponentu II, u skladu s člankom 94 (1) (f) Provedbene uredbe IPA-e, tehnička pomoć podliježe gornjoj granici od 10 % IPA doprinosa dodijeljenog programu⁸⁸.

Poštivanje ovih granica mora biti osigurano tijekom provođenja programa, prilikom izmjene operativnog programa ili smanjenja određenih izdvajanja zbog automatskog povlačenja sredstava. Međutim, u skladu s odredbama fleksibilnosti iz točke 10 i dodatkom IV ovih smjernica, iznos od 10 % prihvatljivog troška koji prelazi gornju granicu, koji je nastao i isplaćen za potrebe tehničke pomoći, može biti prijavljen Komisiji.

7. AUTOMATSKO POVLAČENJE SREDSTAVA

Za komponente III i IV, u skladu s člankom 13 Sporazuma o financiranju⁸⁹ dio proračunskih obveza koji je i dalje otvoren 31. prosinca 2017. godine i za koji nije napravljeno završno izvješće o izdatcima do 31. prosinca 2018. godine automatski se povlači.

Za komponentu II, u skladu s člankom 5. Sporazuma o financiranju⁹⁰ onaj dio proračunskih obveza koji je i dalje otvoren 31. prosinca 2017. godine i za koji nije sastavljeno izvješće o izdatcima do 31. prosinca 2018. godine automatski se povlači.

Svi iznosi koji se odnose na operacije koje nisu prijavljene, pri zatvaranju će biti automatski povučeni, osim iznosa koje Nacionalni službenik za ovjeravanje (komponenta II: Tijelo za ovjeravanje) nije mogao prijaviti zbog više sile (u skladu s osnovnim pravnim principom navedenim u članku 205(1) Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012⁹¹ i u skladu s definicijom europskog suda pravde⁹²). Država korisnica treba u završnom izvješću o izdatcima navesti iznos koji se odnosi na ovu situaciju, koji se nije mogao prijaviti u trenutku dostavljanja dokumenata o zatvaranju.

8. PRIVREMENO OBUSTAVLJENE OPERACIJE ZBOG SUDSKOG ILI UPRAVNOG POSTUPKA

Za svaku operaciju koja podliježe sudskom ili upravnom postupku sa suspenzivnim djelovanjem, država korisnica mora prije roka za dostavljanje dokumenata o zatvaranju programa odlučiti trebaju li se operacije (u cijelosti ili djelomično), povući iz programa i/ili zamijeniti drugom prihvatljivom operacijom prije roka.

⁸⁷ U izuzetnim, valjano opravdanim slučajevima, ova gornja granica može dostići 10 %.

⁸⁸ U izuzetnim, valjano opravdanim slučajevima, ova gornja granica može prijeći 10 %.

⁸⁹ Također u skladu s točkom (b) članka 166(3) Uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002.

⁹⁰ Također u skladu s točkom (b) članka 166(3) Uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002.

⁹¹ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Savjeta od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima primjenjivim na generalni proračun Unije kojom se stavlja van snage Uredba Savjeta (EC, Euratom) br. 1605/2002, OJ L 298, 26.10.2012, str. 1.

⁹² Višu silu Europski sud pravde definira kao podložnost okolnostima koje su abnormalne, nepredvidive, izvan kontrole onoga ko se poziva na njih i koje se nisu mogle izbjeći uprkos svim nastojanjima (predmet 296/86, McNicholl [1988] ECR-1491 i, nedavno, (Joined Cases T-61/00 i T-62/00 APOL protiv Komisije).

9. **PRIVREMENO OBUSTAVLJANJE PLAĆANJA**

Problemi u vezi s obustavom ili prekidom privremenih plaćanja koja se odvijaju nakon predaje dokumenata o zatvaranju (članak 72. Sporazuma o financiranju⁹³) razmatrat će se u kontekstu procjene izjave o zatvaranju. U zavisnosti od rezultata analize, Komisija će ili prestati s obustavom ili prekidom ili pokrenuti postupak za financijski ispravak. Komisija će konačno stanje obračunati uzimajući u obzir, ukoliko je primjenjivo, financijske ispravke koji se nameću državi korisnici u skladu s člankom 73 Sporazuma o financiranju⁹⁴ i, za komponentu II, u skladu s člankom 138. Provedbene uredbe IPA-e.

10. **IZRAČUNAVANJE KONAČNOG DOPRINOSA**

U skladu s člankom 68 Sporazuma o financiranju⁹⁵, izračunavanje konačnog doprinosa IPA se obavlja na sljedeći način:

Na razini prioritetnih osi,

- (1) doprinos IPA-e putem plaćanja koja uključuju konačno stanje neće biti viši od iznosa izračunatih primjenom stope sufinanciranja, utvrđenom u okviru posljednjeg važećeg plana financiranja prije predaje zahtjeva za konačnu isplatu Komisiji, na prijavljeni prihvatljivi izdatak;
- (2) doprinos na osnovu točke (1) ne prelazi za više od 10%⁹⁶, najviši iznos doprinosa IPA utvrđen u skladu s posljednjim planom financiranja koji je na snazi, prije predaje zahtjeva za konačnu isplatu Komisiji.

Na razini programa, doprinosi IPA-e koji se plaćaju ne prelaze

- (3) objavljeni javni doprinos; i
- (4) maksimalni iznos doprinosa IPA operativnom programu u skladu s posljednjim važećim planom financiranja prije predaje zahtjeva za konačnu isplatu Komisiji.

Primjena fleksibilnosti od 10 % za izračunavanje konačnog stanja neće biti ograničena primjenom regulacijske gornje granice za tehničku podršku. Primjer izračunavanja konačnog doprinosa za program izložen je u Dodatku IV ovih smjernica.

11. **EURO**

Članak 70 Sporazuma o financiranju predviđa odredbe o upotrebi eura u upravljanju budžetom IPA fondova, koje su primjenjive prilikom zatvaranja.

⁹³Također u skladu s člankom 46 Provedbene uredbe IPA-e.

⁹⁴Također u skladu s čl. 49 i 51 Provedbene uredbe IPA-e.

⁹⁵Također u skladu s člankom 44 Provedbene uredbe IPA-e.

Za komponentu II: u skladu s člankom 149 Provedbene uredbe IPA-e.

⁹⁶ Ova fleksibilnost je dodatak fleksibilnosti koju imaju države korisnice zbog činjenice da mogu promijeniti financijske planove za svoje programe do kraja 2017. (komponenta II: 2016), kao što je navedeno u tački 2.1 ovih smjernica. To je predviđeno zato što se financijsko programiranje komponenti III i IV odvija po prioritetima prikazanim po godinama i zbog toga što nije moguće promijeniti financijske planove sadržane u programskim dokumentima za prethodne godine. Ova praksa, iako nije propisana pravnim okvirom, slična je programiranju strukturnih fondova za razdoblje 2000. – 2006., vidjeti Odluku Komisije C(2009) 960 od 11. veljače 2009. o izmjenama i dopunama Smjernica o zatvaranju pomoći (2000. – 2006.) iz strukturnih fondova, odobreno Odlukom C(2006) 3424 od 1. kolovoza 2016. godine, pri čemu je fleksibilnost od 10 % uvedena upravo iz tog razloga. Radi jednakog tretmana, ova fleksibilnost se treba odnositi i na programe komponente II.

DODATAKI

Smjernice za Zatvaranje IPA komponenti II, III i IV programa 2007. – 2013.

Sažeti prikaz završenih velikih projekata u skladu sa zahtjevima članka 102 (3) (f) i (g) Sporazuma o financiranju (priložiti uz Sektorsko završno izvješće).

Operativno tijelo šalje ažuriranu verziju Tabela 1 i 2 Komisiji do predaje druga dva dokumenta na zatvaranje, tj. najkasnije do 31. prosinca 2018. godine.

Ažurirana verzija može se poslati Komisiji do 31. ožujka 2019. godine, iz razloga navedenih u poglavlju 4.4.

1. Popis većih projekata

[illegible]

2. Kompjuterizirani prikaz svih operacija koje nisu projekti velikog opsega prema mjeri i odgovarajućim izdadcima, uključujući doprinos u skladu s Uredbom IPA-e i nacionalnim javnim izdadcima (prema Dodatku I po izjavi o izdadcima)

A. Operacije završene do DD/MM/2018 (datum presjeka kako se spominje u odjeljku 5.2.3)					
Prioritetna os/mjera	Ukupni izdatci (EURO)	IPA fondovi (EURO)	Nacionalni javni izdatci (EURO)	IPA stopa sufinanciranja(%)	Datum završetka (DD/MM/GGGG)
Prioritetna os 1: ukupni potrošeni iznos					
Mjera 1.1: ukupni potrošeni iznos					
n.XXX					
Operacija n.XXY					
...					
Mjera 1.2					
...					
Prioritetna os 2: ukupno					
B. Neoperativni projekti (operacije) do 31. prosinca 2017./31. ožujka 2018. (relevantno samo za komponente II i III)					
Prioritetna os/mjera	Ukupni izdatci(EURO)	IPA fondovi (EURO)	Nacionalni javni izdatci(EURO)	IPA stopa sufinanciranja(%)	Datum završetka (DD/MM/GGGG)
Prioritetna os 1: ukupni potrošeni iznos					
Mjera 1.1: ukupni potrošeni iznos					
Operacija n.XXX					
Operacija n.XXY					
...					
Mjera 1.2					

DODATAK II

1. Operacije instrumenata financijskog inženjeringa provedene bez Holding fonda (polja označena * nisu obvezna)

Br.	Potrebne informacije/podatci	Potrebni oblik informacija/podataka	Napomene
II. A Opis i identifikacija subjekata koji provode instrument financijskog inženjeringa (članak 102(3) Sporazuma o financiranju)			
II.1	Instrument financijskog inženjeringa (naziv i registrirano mjesto poslovanja)	tekst	
II.2	Pripisano članku 57 Sporazuma o financiranju	////////////////////////////////////	
	(a) instrumenti financijskog inženjeringa za poduzeća	radio dugme O	
	(b) urbani razvojni fondovi (N/A)		
	(c) fondovi ili drugi nacrti poticaja koji osiguravaju zajmove, garancije za povratna ulaganja ili ekvivalentne instrumente, za energetska učinkovitost i upotrebu obnovljive energije u zgradama, uključujući i postojeće (N/A)		
II.3	Vrsta financijskog proizvoda koji instrument financijskog inženjeringa nudi krajnjim primateljima	////////////////////////////////////	
II.3.1	vlasnički udio	Klikom na okvir ☐	
II.3.2	zajam	Klikom na okvir ☐	
II.3.3	garancija	Klikom na okvir ☐	
II.3.4	drugi proizvod (subvencionirane kamatne stope, subvencionirane naknade za garancije i ekvivalentne mjere)	Klikom na okvir ☐	

2. Opis i identifikacija subjekata koji provode instrument financijskog inženjeringa (članak 102(3) Sporazuma o financiranju)			
II.4	Rukovoditelj Instrumenta financijskog inženjeringa (naziv, pravni status i registrirano mjesto poslovanja)	tekst	
II.5	Postupak za odabir rukovoditelja financijskog inženjeringa	////////////////////////////////////	
	Dodjela javnog ugovora u skladu s primjenjivim zakonima o javnoj nabavi	radio dugme O O O	
	Dodjela granta (u smislu članka 44, drugi stavak, točka		
	Dodjela ugovora direktno EIB ili EIF		
II.7	Pravni status instrumenta financijskog inženjeringa	////////////////////////////////////	
	Neovisne pravne osobe koje su regulirane sporazumima između sufinancirajućih partnera ili dioničara	radio dugme O O	
	Posebni odjeli za financiranje u sklopu financijske ustanove		
II.6	Datum potpisivanja Sporazuma o financiranju s operativnim tijelom/Upravnim tijelom	DD/MM/GGGG	
3. Iznosi pomoći iz IPA-e i nacionalnog sufinansiranja plaćeni instrumentu financijskog inženjeringa (članak 102(3) Sporazuma o financiranju)			

IIU	Iznosi pomoći instrumentu financijskog inženjeringa iz svih operativnih programa		
III.1.1	Operativni program	tekst (broj CCI + naziv)	
III.1.2	Prioritetna os	tekst (broj)	
III.1.3	Doprinos instrumentu financijskog inženjeringa	%	
III.2	Iznos pomoći instrumentu financijskog inženjeringa iz ovog specifičnog operativnog programa	////////////////////////////////////	
III.2.1	Iznos pomoći iz IPA-e	////////////////////////////////////	
III.2.1.1*	IPA iznosi obvezani Sporazumom o financiranju (u eurima)	broj (iznos)	- *
III.2.1.2	IPA iznosi stvarno isplaćeni instrumentu financijskog inženjeringa (u eurima)	broj (iznos)	
III.2.1.3*	IPA iznosi obvezani Sporazumom o financiranju (u eurima)	broj (iznos)	- *
III.2.1.4	IPA iznosi stvarno isplaćeni instrumentu financijskog inženjeringa (u eurima)	broj (iznos)	
III.2.2	Iznosi nacionalnog sufinanciranja	////////////////////////////////////	
III.2.2.1*	Nacionalno javno sufinanciranje obvezano Sporazumom o financiranju (u eurima)	broj (iznos)	*
III.2.2.2	Nacionalno javno sufinanciranje stvarno isplaćeno instrumentu financijskog inženjeringa (u eurima)	broj (iznos)	

III.2.2.3*	Nacionalno privatno sufinanciranje obvezano Sporazumom o financiranju (u eurima)	broj (iznos)	*
III.2.2.4	Nacionalno privatno sufinanciranje stvarno isplaćeno instrumentu financijskog inženjeringa (u eurima)	broj (iznos)	
III.3*	Iznosi druge pomoći plaćeni instrumentu financijskog inženjeringa van operativnog programa (u eurima)	broj (iznos)	*
III.4	Troškovi upravljanja plaćeni instrumentu financijskog inženjeringa (u smislu članka 59 (7) Sporazuma o financiranju) (u eurima)	broj (iznos)	
4. Iznosi pomoći iz IPA-e i nacionalnog sufinanciranja isplaćeni iz instrumenta financijskog inženjeringa (članak 102(3) Sporazuma o financiranju)			
IV.1	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primateljima putem zajmova (po financijskom proizvodu)	////////////////////////////////////	
IV.1.1	Naziv proizvoda	tekst	
IV.1.2*	Broj krajnjih primatelja koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////////////////////	– *
IV.1.2.1*	Velika poduzeća	broj	– *
IV.1.2.2*	Mala i srednja poduzeća	broj	– *
IV.1.2.2.1*	Od kojih mikropoduzeća	broj	– *
IV.1.2.3*	Fizičke osobe	broj	– *
IV.1.2.4*	Urbani projekti	broj	– *

IV.1.2.5*	Ostalo	broj	- *
IV.1.3*	Broj ugovora o zajmu potpisanih s krajnjim primateljima	broj	- *
IV.1.4*	Ukupni iznos zajma obvezan ugovorima koji su potpisani s krajnjim primateljima (u eurima)	broj (iznos)	- *
IV.1.4.1*	Od kojih doprinos operativnog programa	broj (iznos)	- *
IV.1.5	Ukupni iznos pomoći za zajmove stvarno isplaćene krajnjim primateljima (u eurima)	broj (iznos)	
IV.1.5.1	Od kojih iznosi pomoći iz IPA fondova (u eurima)	broj (iznos)	
IV.2	Iznos pomoći isplaćen krajnjim primateljima kroz garancije (po financijskom proizvodu)	////////////////////	
IV.2.1	Naziv proizvoda	tekst	
IV.2.2*	Broj krajnjih primatelja koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////	- *
IV.2.2.1*	Velika poduzeća	broj	- *
IV.2.2.2*	Mala i srednja poduzeća	broj	- *
IV.2.2.2.1*	Od kojih mikropoduzeća	broj	- *
IV.2.2.3*	Fizičke osobe	broj	- *
IV.2.2.4*	Urbani projekti	broj	- *
IV.2.2.5*	Ostalo	broj	- *
IV.2.3*	Ukupni iznosi pomoći blokirani za potpisane ugovore o garanciji (u eurima)	broj (iznos)	- *

IV.2.4	Ukupni iznosi pomoći blokirani za ugovore o garanciji za stvarno isplaćene zajmove (u eurima)	broj (iznos)	
IV.2.4.1	Od kojih pomoći iz strukturnih IPA fondova (u eurima)	broj (iznos)	
IV.2.5*	Broj stvarno isplaćenih zajmova u vezi s ugovorima o garanciji	broj	*
IV.2.6	Ukupna vrijednost stvarno isplaćenih zajmova u vezi s ugovorima o garanciji (u eurima)	broj (iznos)	
IV.3	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primateljima putem vlasničkog/rizičnog kapitala (po financijskom proizvodu)	////////////////////	
IV.3.1	Naziv proizvoda	tekst	
IV.3.2*	Broj krajnjih primalaca koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////	*
IV.3.2.1*	Velika poduzeća	broj	*
IV.3.2.2*	Mala i srednja poduzeća	broj	*
IV.3.2.2.1*	Od kojih mikropoduzeća	broj	*
IV.3.2.3*	Urbani projekti	broj	*
IV.3.2.4*	Ostalo	broj	*
IV.3.3*	Broj ulaganja provedenih u skladu s potpisanim sporazumima	broj	*
IV.3.4	Ukupni iznos ulaganja stvarno provedenih u skladu sa sporazumima (u eurima)	broj (iznos)	
IV.3.4.1	Od kojih iznosi pomoći iz IPA-e (u eurima)	broj (iznos)	
IV.4	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primateljima putem drugih vrsta financijskog proizvoda (po financijskom proizvodu)	////////////////////	

IV.4.1	Naziv proizvoda	tekst	
IV.4.2*	Broj krajnjih primatelja koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////////////////////	*
IV.4.2.1*	Velika poduzeća	broj	*
IV.4.2.2*	Mala i srednja poduzeća	broj	*
IV.4.2.2.1*	Od kojih mikropoduzeća	broj	*
IV.4.2.3*	Fizičke osobe	broj	*
IV.4.2.4*	Urbani projekti	broj	*
IV.4.2.5*	Ostalo	broj	*
IV.4.3	Ukupni iznos stvarno plaćen krajnjim primateljima (u eurima)	broj (iznos)	
IV.4.3.1	Od kojih iznosi pomoći iz IPA-e (u eurima)	broj (iznos)	
IV.4.4*	Broj proizvoda stvarno danih krajnjim primateljima	broj	*
IV.5	Pokazatelji	////////////////////////////////////	
IV.5.1*	Broj otvorenih ili sačuvanih radnih mjesta	broj	*

DODATAK III

TABELA PRIJAVLJENIH IZDATAKA I REVIZIJA UZORKA

Referentna godina	Fond	Br. dokumenta (broj CCI)	Program	Izdatci prijavljeni u referentnoj godini (A)	Izdatci u referentnoj godini revidirani za slučajni uzorak (B)	Iznos i postotak (stopa pogreške) nepravilnih izdataka u slučajnom uzorku (C) ^[97]		Ukupna predviđena stopa pogreške (D) ^[98]	Brojčano iskazivanje rizika (E) ^[99]	Financijsku ispravku koje je primijenila država članica na osnovu ukupnih izdataka koje su platili konsumenti (F) ^[100]	Iznos preostalog rizika (G = E - F)	Ostali izdatci podvrgnuti reviziji (H) ^[101]	Iznos nepravilnih izdataka u ostalim izdatcima podvrgnutim reviziji (I)	Ukupno revidirani izdatci kumulativno ^[102] kao postotak ukupnih izdataka prijavljenih kumulativno (J) = (B)+(H)/A
					Iznos ^[103]	% ^[104]	Iznos	%	%					
2007	IPA													
2008	IPA													
2009	IPA													
...	IPA													
2016	IPA													
2017/2018	IPA													
UKUPNO ^[105]	IPA													
Stopa preostalog rizika kod zatvaranja (K) = (G)/(A)														

DODATAK IV

⁹⁷ Ako je slučajnim uzorkom obuhvaćeno više od jednog fonda ili programa, informacije o iznosu i postotku (stopa pogreške) nepravilnih izdataka daju se za čitavi uzorak i ne mogu se dati na razini programa/fonda.

⁹⁸ Koncept ukupne predviđene stope pogreške objašnjen je u točki 4.4. Smjernica Komisije za odabir uzorka (COCOF_08-0021-03_EN od 04/04/2013)

⁹⁹ Brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) proizlazi iz: (i) primjene ukupne predviđene stope pogreške (kako je navedeno u godišnjem izvješću o revizorskom radu) na populaciju ili (ii) primjene predviđene stope pogreške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene

¹⁰⁰ Ukupni iznos u koloni (F) treba biti usklađen s iznosima koje je otkrila država korisnica u skladu s člankom 66(3)(d) Sporazuma o financiranju i za komponentu II: prema članku 104(g) Uredbe (EC) br. 718/2007

¹⁰¹ Izdatci iz dopunskog uzorka i izdatci za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini (za daljnja uputstva vidi napomenu COCOF-a br. 09-0004-01-EN od 18. veljače 2009. godine o godišnjim izvješćima o kontroli i mišljenjima).

¹⁰² Uključuje izdatke podvrgnute reviziji za slučajni uzorak i ostale izdatke podvrgnute reviziji.

¹⁰³ Iznos revidiranih izdataka.

¹⁰⁴ Postotak revidiranih izdataka u odnosu na izdatke prijavljene Komisiji u referentnoj godini.

¹⁰⁵ Godišnji iznosi o kojima se izvještava u koloni (A) trebali bi biti jednaki ukupnom iznosu prikazanom pri zatvaranju na certifikatu i izjavi o izdatcima i zahtjevu za konačnom isplatom.

Primjer izračunavanja fleksibilnosti od 10 % na razini programa i prioritetnih osi IPA programa

Financijski plan

Prioritet	Ukupno prihvatljivo	IPA (doprinos fonda)	Nacionalni podacaj	Nacionalno javno	Nacionalno privatno (%)	Javno/ Ukupno	Stopa sufinanciranja	Završna izjava o izdatcima		Izračunavanje razine prioritetnih osi			Izračunavanje razine programa	
								Ukupni izdatci	Javni doprinos	Izračunati doprinos iz fonda (1)	Ograničenje fleksibilnosti	Zadržani iznos na prioritetnoj razini	Ograničavanj e javnih doprinosa	Ograničavanj e doprinosa iz fonda (4)
	$A = B \times (z)$	B	$(z) = (x) \div (y)$	(x)	(y)	P / T	C = B/A	D	E	$F = C \times D$ ili $C \times E$	$H = B \times 10\%$	$J = \min(F, H)$	$K = \min(J, E)$	$L = \min(K, B)$
Prioritet 1	96,000	81,600	14,400	14,400	0	0	85%	100,000	100,000	85,000	89,760	85,000		
Prioritet 2	55,300	47,005	8,295	8,295	0	0	85%	54,000	54,000	45,900	51,708	45,900		
Prioritet 3	61,180	52,003	9,177	9,177	0	0	85%	64,000	64,000	54,400	57,203	54,400		
Program	212,480	180,608	31,872	31,872	0	0		218,000	218,000	185,300	198,669	185,300	185,300	180,608
													Konačni rezultat	180,608

(*) Jnosi se samo kada su prioritetne osi izražene u ukupnim izdatcima.

(1) Iznos koji proizilazi iz zahtjeva za stopom sufinanciranja, kako je ustanovljeno posljednjim važećim financijskim planom, u vezi s prijavljenim prihvatljivim izdatcima

(2) Ograničavanje maksimalnog iznosa pomoći iz fondova kao što je navedeno u odluci Komisije koja odobrava povećanje operativnog programa za 10 %.

Ograničavanje prijavljenih javnih doprinosa.

(4) Ograničavanje maksimalnog iznosa pomoći iz svakog fonda za operativni program kao što je izloženo u odluci Komisije kojom se odobrava operativni program.

DODATAK V

Korelacijska tabela pozivanja na uredbe Sporazuma o financiranju između različitih država korisnica IPA-e za komponente III i IV

Poglavlje u Smjernicama o zatvaranju IPA-e	Članci Sporazuma o financiranju za komponente III i IV koji su navedeni u Smjernicama o zatvaranju IPA-e (redom kojim se javljaju)	Odgovarajući članovi u Sporazumu o financiranju s Crnom Gorom za program komponente III	Odgovarajući članovi u Sporazumu o financiranju s Crnom Gorom za program komponente IV
1. Opća načela zatvaranja	Članak 100	Članak 95	Članak 99
3. Prihvatljivost izdataka			
3.1.1	Članak 34(1)	Članak 33(1)	Članak 33(1)
	Članak 100(5)	Članak 95(5)	Članak 99(5)
	Članak 35(1)	Članak 34(1)	Članak 34(1)
	Članak 34 - 43	Članci 33 - 42	Članci 33 - 42
3.2.1	Članak 19	Članak 18	N/A
3.2.2	Članak 18	N/A	Članak 18
3.3.1	Članak 53	Članak 52	N/A
	Članak 73	Članak 68	Članak 72
3.4.1	Članak 35(3)	Članak 34(2)	Članak 34(3)
	Članak 20(3)	Članak 19(3)	N/A
4. Predaja dokumenata za zatvaranje			
4.1.1	Članak 100	Članak 95	Članak 99
	Članak 101(1)	Članak 96(1)	Članak 100(1)
	Članak 103(1)/ Dodatak XVI	Članak 98(1)/ Dodatak XVI	Članak 102(1)/ Dodatak XVI
	Članak 100(5)	Članak 95(5)	Članak 99(5)
	Članak 103(1)(3)	Članak 98(1)(3)	Članak 102(1)(3)
4.2.1	Članak 102	Članak 97	Članak 101
4.3	Članak 73	Članak 68	Članak 72
	Članak 100(3)	Članak 98(3)	Članak 99(3)
4.5	Članak 104(1)	Članak 99(1)	Članak 103(1)
	Članak 100(1)	Članak 95(1)	Članak 99(1)
5. Sadržaj dokumenata za zatvaranje			
5.1.1	Članci 68 - 69	Članci 63 - 64	Članci 67 - 68
	Dodatak XVI	Dodatak XVI	Dodatak XVI
	Članak 17(4)	Članak 17(4)	Članak 17(4)
5.1.2.1	Članak 79	Članak 74	Članak 78

	Članak 91	Članak 86	Članak 90
	Članak 103/Dodatak XVI	Članak 98/ Dodatak XVI	Članak 102/ Dodatak XVI
	Članci 66 – 67	Članovi 61 – 62	Članovi 65 – 66
5.1.3.1	Članak 66(3)(d)/ Dodatak III	Članak 61(3)(d)/ Dodatak III	Članak 65(3)d/ Dodatak III
	Članak 103(6)	Članak 98(6)	Članak 102(6)
5.2.1	Članak 102	Članak 97	Članak 101
	Dodatak XII	Dodatak XII	Dodatak XII
5.2.2.1	Članak 73	Članak 68	Članak 72
	Dodatak VIII	Dodatak VIIa i VIIb	N/A
5.2.5	Članak 85	Članak 80	Članak 84
5.2.6	Članak 65	Članak 60	Članak 64
5.3.1.1	Članak 101	Članak 96	Članak 100
	Dodatak XVII	Dodatak XVII	Dodatak XVII
	Članak 91	Članak 86	Članak 90
5.3.2.1	Članak 69	Članak 64	Članak 68
	Članak 73	Članak 68	Članak 72
5.3.3.1	Članak 79	Članak 74	Članak 78
	Članak 91(3)	Članak 86(3)	Članak 90(3)
	Članak 66 - 67	Članci 61 – 62	Članci 65 – 66
	Članak 66(3)(d)/ Dodatak III	Članak 61(3)(d)/ Dodatak III	Članak 65(3)d/ Dodatak III
7. Automatski opozivi	Članak 13	Članak 13	Članak 13
9. Privremeno obustavljena plaćanja	Članovi 72 - 73	Članci 67 – 68	Članci 71 – 72
10. Izračunavanje završnog doprinosa	Članak 68	Članak 63	Članak 67
11. Euro	Članak 70	Članak 65	Članak 69
Dodatak I	Članak 102(3)(f) i (g)	Članak 97(3)(f) i (g)	101(3)(f)
Dodatak III	Članak 66(3)(d)	61(3)(d)	65(3)d